

VÝSKUMNÉ PROJEKTY

*Abstrakty výskumných projektov realizovaných
v roku 2018*

Matej Bel University Banská Bystrica

Slovakia

Faculty of Arts

RESEARCH PROJECTS

*Summaries of high-quality research projects
in 2018*

VÝSKUMNÉ PROJEKTY – Abstrakty výskumných projektov realizovaných v roku 2018

V tejto brožúre nájdete prehľad abstraktov projektov riešených pracovníkmi Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

RESEARCH PROJECTS – Summaries of high quality research in 2018

This booklet offers summaries of research projects implemented by the researchers of the Faculty of Arts, Matej Bel University Banská Bystrica, Slovakia.

Filozofická fakulta – Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (UMB)

Faculty of Arts – Matej Bel University in Banská Bystrica (MBU)

Tajovského 40

974 01 Banská Bystrica

<http://www.ff.umb.sk>

Email: ff.sekretariat@umb.sk

Tel: 00 421 (0) 48 446 7111

Zodpovedná redaktorka | Editor

Mgr. Milena Konôpková

Posledná aktualizácia: 28.06.2018

Obsah

1 / GENDER equality in the ERA Community To Innovate policy implementatiON (GENDERACTION)	8
2 / PROMoting youth Involvement and Social Engagement: Opportunities and challenges for 'conflicted' young people across Europe (PROMISE)	9
3 / Sustainable re-use, preservation and modern management of historical ruins in Central Europe - elaboration of integrated model and guidelines based on the synthesis of the best European experiences (RUINS).....	10
4 / Democracy on the Brink. Historical lessons from the late 1930s	11
5 / Migračné pohyby z krajín a medzi krajinami V4 a ich dopad na súčasnú identitu regiónu	12
5 / Migration flows from and within the V4 countries and their impact on current identity of the region.....	12
6 / Shared history of Central Europe.....	13
7 / Idea of Europe in Europea Culture, History and Politics.....	14
8/ Konfesionálne a etnické interakcie v Habsburskej monarchii Confessional and ethnic interactions in the Habsburg Monarchy.....	15
9 / DECONSTRUCTION. The Role of Media in Post-Totalitarian Societies	16
10 / Sociokultúrny kapitál úspešných obcí ako zdroj udržateľného rozvoja slovenského vidieka 17 10 / Socio-cultural capital of successful villages as a source of sustainable development of the Slovak countryside.....	17
11 / Prienik ideí fašizmu do politickej kultúry Slovenska v 20. - 40. rokoch 20. storočia, ich etablovanie a variácie v kontexte európskeho vývoja	18
11 / Penetration of fascist ideas to the political culture of Slovakia in the 1920s - 1940s, their establishing and varieties in the European context	18
12 / Slovenské dolnozemské enklávy v reflexii slovenského národnemancipačného hnutia v druhej polovici 19. storočia	19
12 / The Lowland Slovak enclaves in the reflection of the Slovak national emancipation movement in the second half of the 19th century	19
13 / Kríza a kolaps na pomedzí stredoveku a novoveku (sondy do problematiky v slovenskom kontexte)	20
13 / Crisis and collapse in the Late Middle Ages and Early Modern Times (views of the problems in Slovak context)	20
14 / Banderovci na Slovensku: propagandistické rejdy, antisovietska a protikomunistická činnosť (1945 – 1948).....	21
14 / The Banderas in Slovakia: propagandist raids, Anti-Soviet and anti-communist activity (1945 – 1948).....	21
15 / Slovenské mesto v 21. storočí v kontexte nových rozvojových trendov: etnologická perspektíva	22

15 / Slovak city in the 21st century in the context of latest development trends: Ethnological perspective	22
16 / Vzostup a pád hospodárskeho vývoja Slovenska 1942 – 1945	23
16 / The Rise and Fall of the Economic Development of Slovakia in 1942 - 1945	23
17 / Slovenská spoločnosť a politika v revolúcií 1848/49: očakávania, programy, aktivity, výsledky	24
17 / Slovak society and politics in the revolution of 1848-1849 : expectations, programmes, activities, results.....	24
18 / 3. odboj (protikomunistická rezistencia) a jeho identifikácia na konkrétnych historických témach.....	25
18 / Third (anti-communist) resistance and its identification on specific historical topics	25
19 / Kultúrne a historické pozadie vzniku latinských diel slovenskej provenience v období baroka.....	26
19 / Cultural and historical background of Latin works of Slovak origin in the Baroque Period ..	26
20 / Francúzsko-slovenská databáza názvov obchodných značiek a ich odvodenín.....	27
20 / French – Slovak Market Brands Names’ Database and their Derivations	27
21 / Filozofia	28
21 / Philosophy.....	28
22 / Bolonský systém v prekladateľských študijných programoch v krajinách strednej a východnej Európy e-Bologna – Network for Translation Studies and Transcultural Communication Programmes in Central, Eastern and South-Eastern Europe.....	29
23 / The communist past as perceived by current students studying at universities in the Visegrad states	30
24 / Právo na nezávislý život a začlenenie do spoločnosti osôb s postihnutím z pohľadu sociálnej a politickej filozofie.....	31
24 / The right to independent living of people with disabilities and their inclusion into society from the perspective of social and political philosophy	31
25 / Formulácia a reformulácia zmyslu života človeka v jeho hodnotovom systéme (filozofické skúmania)	32
25 / Formulation and reformulation of the meaning of human life in his value system (philosophical examinations)	32
26 / Aký je metodologický účel platnej argumentácie?	33
26 / What is the methodological purpose of valid reasoning?.....	33
27 / Slovanské spisovné jazyky v synchrónii a diachrónii: západoslovanský a východoslovanský kontext.....	34
27 / Slavic Standard Languages in Synchrony and Diachrony: West and East Slavic context.....	34
28 / Literárne podoby migrácie	35

28 / Literary forms of migration	35
29 / Mentálno-jazykové inakosti a kultivovaná komunikácia	36
29 / Mental-language otherness and standard communication.....	36
30 / Post-fundacionalizmus ako perspektíva v (aplikovanej) etike	37
30 / Post-fundacionalism like a perspective in (applied) ethics.....	37
31 / Hybridita v jazyku, texte a translácii	38
31 / Hybridity in language, text and in translation.....	38
32 / Literatúra ako literárne konanie a jej konceptualizácia v kľúčových metaforách vzdelávacieho systému.....	39
32 / Literature in Literary Actions and its Conceptualising Via Key Metaphors of Various Educational Systems.....	39
33 / Obrazy sveta ako výskumná doména humanitných vied. Produkcia, distribúcia, recepcia a spracovávanie obrazov sveta	40
33 / Image of the World as a Research Domain of the Humanities. Production, distribution, Reception and Processing of the Images of the World	40
34 / Exolingválna komunikácia v korpusovom spracovaní.....	41
34 / Corpus-Based Analysis of Exolingual Communication.....	41
35 / Štylistika mienkotvornej elektronickej tlače strednoprúdového a alternatívneho typu	42
35 / Stylistics of mainstream electronic media of the centrist and alternative type.....	42
36 / Rôzne podoby chápania negatívnej slobody v súčasnej (liberálnej) politickej filozofii.....	43
36 / Various forms of understanding of the notion of negative freedom in contemporary (liberal) political philosophy	43
37 / (E)migrácia ako politický, etický, jazykový a kultúrny fenomén v ére globalizácie	44
37 / (Im)migration as a Political, Ethical, Linguistic and Cultural Phenomenon in the Era of Globalisation.....	44
38 / Facilitácia čitateľskej kompetentnosti a výučba odborných cudzích jazykov na vysokých školách technického zamerania	45
38 / Developing the reading competency and teaching technical foreign languages at technical universities	45
39 / Tvorba modernej vysokoškolskej učebnice z profesijných etík	46
39 / Creation of modern university textbook of professional ethics	46
40 / Vysokoškolská učebnica kritického myslenia s elektronickou podporou	47
40 / Academic Textbook on Critical Thinking with Webpage Support.....	47
41 / Vysokoškolské vzdelávanie pre udržateľnosť (hodnotové rámce, kompetencie a nástroje pre implementáciu udržateľnosti v edukačnej praxi)	48
41 / Higher Education for Sustainability (Values frameworks, Competences and Tools for the implementation of Sustainability in Education Practise).....	48
42 / Cudzojazyčná edukácia v seniorskom veku.....	49

42 / Teaching foreign languages to senior learners.....	49
43 / Inovatívne metódy vo výučbe kultúrnych štúdií.....	50
43 / Innovative Methods in Teaching Cultural Studies.....	50
44/ Rozvoj komunikačnej kompetencie v slovenčine ako materinskom jazyku v komunitách Slovákov žijúcich v zahraničí	51
44 / Developing communicative competence in Slovak as a mother tongue in the communities of Slovaks living abroad	51
45 / In Between?	52
46 / Pohybová aktivity ako prevencia funkčných porúch oporného a pohybového systému stredoškolákov	53
46 / Physical activity as prevention of functional disorders related to the musculoskeletal system of secondary school students	53
47 / Miesto turistiky a športovo - pohybových aktivít v prírodnom prostredí v spôsobe života seniorov	54
47 / Importance of hiking and outdoor activities in the senior's way of life	54
48 / Vplyv tréningu na pohybové schopnosti, telesný a funkčný vývin 5-6 ročných detí	55
48 / Training influence on motor skills, physical and functional development of 5-6 -year-old children	55
49 / Intervenčný program BUBO a rozvoj pohybových schopností žiakov základných škôl	56
49 / „BUBO“ Intervention Programme and the Development of Physical Abilities of Primary Education Students.....	56
50 / Štruktúra športového výkonu a optimalizácia zaťaženia v plávaní a triatlone	57
50 / The structure of sport performance and optimization of load in swimming and triathlon ..	57
51 / Vzťah agresivity a vybraných osobnostných charakteristík športovcov v súvislosti k športovému zameraniu, výkonnosti a veku	58
51 / Aggressiveness in relation to sportsmen's selected personality characteristics according to their sports specialization, performance and age	58
52 / Inovatívne prostriedky na osvojenie si gymnastických zručností žiakov základných škôl	59
52 / Innovative sports equipment for acquiring the gymnastic skills in pupils at elementary school	59
53 / Chronobiológia ako potenciál zvýšenia kvality zdravia a životného štýlu populácie	60
53 / Chronobiology as potentiality of improvement of population quality of life and lifestyle ...	60
54/ Tvorba učebných textov a učebných pomôcok pre učiteľov telesnej a športovej výchovy na základných a stredných školách so zameraním na športovú hru basketbal	61
54 / Creation of textbooks and teaching aids for teachers of physical education and sport in primary and secondary schools with a focus on sports game of basketball.....	61
55/ Human biomonitoring for Europe (HBM4EU).....	62
56 / Masarykova univerzita 4.0.....	63

1 / GENDer equality in the ERA Community To Innovate policy implementatiON (GENDERACTION)

Anotácia

Cieľom projektu je uľahčiť vytváranie sietí a výmenu medzi viacerými aj menej skúsenými krajinami zameraných na rozvoj vedomostí a budovanie kapacít, kompetencií a know-how v oblasti rodovej rovnosti. Vytvorená sieť bude mapovať, monitorovať a hodnotiť vykonávanie akcií v rámci priority 4 rodovej rovnosti a uplatňovania rodového hľadiska na vnútroštátnej úrovni; podporovať výmenu a vzájomné učenie sa medzi zástupcami vnútroštátnych orgánov s cieľom dosiahnuť politickú koordináciu v rámci priority 4; zabezpečiť interaktívne školenia pre príslušné zainteresované strany, ako sú vnútroštátne orgány, RFO a RPO a NKB; poskytovať strategické poradenstvo kľúčovým zainteresovaným stranám s cieľom dosiahnuť rodovú rovnosť v oblasti výskumu a inovácií v Európe; podporovať začlenenie rodovej rovnosti do medzinárodnej vedeckej spolupráce. Táto sieť bude úzko spolupracovať s Helsinskou skupinou pre rodovú rovnosť vo výskume a inováciách.

Project Summary

GENDERACTION will create an innovative policy community for the implementation of the gender priority in the European Research Area (ERA) by setting up a network of representatives appointed by national authorities in 13 Member States (MS) and Associated Countries, with 5 associate partners. The objective is to facilitate networking and exchange among more and less experienced countries to develop knowledge and build capacities, competences and know-how for gender equality and mainstreaming in research and innovation (R&I) among a variety of European and national stakeholders. The network will (1) map, monitor and assess implementation of actions in priority 4 gender equality and gender mainstreaming in national ERA roadmaps of the participating countries and benchmark them against the ERA roadmap; (2) foster exchange and mutual learning among representatives of national authorities in order to achieve policy coordination in priority 4; (3) provide interactive trainings to relevant stakeholders such as national authorities, RFOs and RPOs and NCPs; (4) give strategic advice to key stakeholders to achieve gender equality in R&I in Europe; (5) foster the inclusion of gender equality in international science cooperation. The network will cooperate closely with the Helsinki Group on Gender in Research and Innovation.

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU

Bitušíková Alexandra, doc. PhDr., CSc.; Kamila Koza Beňová, PhDr., PhD.

Koordinátor | Coordinator

Institute of Sociology of the Academy of Sciences of the Czech Republic

Poskytovateľ financií | Financial Support

EC | Horizon 2020

Číslo projektu | Project Number

741466

Obdobie trvania projektu | Project Duration

01.04.2017- 31.03.2021

2 / PROMoting youth Involvement and Social Engagement: Opportunities and challenges for 'conflicted' young people across Europe (PROMISE)

Project Summary

The challenges faced by young people across Europe have been the focus of public, political and academic debates at local, national and international levels. Young people face tough choices in key areas of social life that affect their participation in society, and their potential marginalisation from it: from structural issues of unemployment, lack of access to affordable housing and debt problems, to information overload on big questions like the environment, identity, faith and radicalisation, and negotiating the moral challenges of illegal markets and an increasingly sexualised social-media generation. While there are wide variations in opportunities and challenges between and within countries, young people today face tough choices in negotiating this moral maze. The PROMISE project will investigate how young people's, often negative, responses to these problems create conflict, and how, instead, their responses can provide opportunities for positive social engagement. By addressing the experiences, values and attitudes of European youth seen to be in conflict with older generations, authorities and social norms PROMISE will get to the heart of barriers and opportunities for social engagement. We will employ a four pronged methodology to gather and analyse data (primary and secondary) on a cross-national level, alongside comparative ethnographic case study data that uniquely addresses the experiences of 'conflicted' youth within the context and social history of each country. Each case study will address a site of conflict and stigmatisation as a (potential) site of innovation or social change. Throughout the process, we will involve young people across Europe in setting the agenda, in documenting their situation and in articulating their needs. PROMISE will produce a comparative ethnography of young people in 10 European countries, a comparative quantitative analysis of attitudes, values and control, and policy papers and positive engagement strategies.

Vedúci projektu za UMB ako spoluriešiteľa | Principal Investigator at MBU

Chorvát Ivan, doc. Mgr. M.A., CSc.

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU

Hofreiter Roman, Mgr. PhD.; Bitušíková Alexandra, doc. PhDr., CSc.; Koštialová Katarína, PhDr., PhD.;

Koordinátor | Coordinator

The University of Manchester, UK

Poskytovateľ financií | Financial Support

EC | Horizon 2020

Číslo projektu | Project Number

693221

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2016 – 2019

3 / Sustainable re-use, preservation and modern management of historical ruins in Central Europe - elaboration of integrated model and guidelines based on the synthesis of the best European experiences (RUINS)

Anotácia

Projekt sa snaží dať druhý život stredovekým ruinám cez moderný manažment a ich opäťovné využitie na súčasné, spoločenské účely pri zachovaní ich historických hodnôt. vytvára nový integrovaný model, ktorý zohľadňuje aspekty manažmentu, moderné opäťovné použitie a uchovávanie. Činnosti spájajú výskumné úlohy súvisiace s dokumentáciou a hodnotením technického stavu zrúcaniny, úlohy spojené s ochranou ruín a predovšetkým so zameraním na súčasné využívanie a moderné riadenie historických ruín.

Project Summary

Topic of project are medieval ruins. In Europe there are at least several thousand historical ruins. Owners and managers of these sites struggle with the same problems: protection of ruins is problematic due to ongoing process of destruction, and modern use of ruins is limited. Ruined historical buildings are often either neglected or increasingly transformed. Project objective is to give "the second life" to medieval ruins through modern management and attributing contemporary, socially useful functions, while preserving historical value of these sites. Project aims to develop and disseminate transnational guidelines and integrated model of contemporary use, modern management and protection of medieval ruins in Central Europe in order to enable elaboration of comprehensive management plans for ruined historical sites. Elaborated comprehensive management plans will help owners and managers of historical ruins, local, regional and public authorities exploit economic potential of this heritage in economic development of regions, and to preserve value of medieval ruins as cultural heritage.

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU

Murín Ivan, PhDr., PhD.; Souček Ivan, Mgr., PhD.; Majerová Dagmara, Mgr., PhD.

Koordinátor | Coordinator

Lublin University of Technology, Poľsko

Poskytovateľ financí | Financial Support

EC | INTERREG Central Europe

Číslo projektu | Project Number

CE902

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2017 – 2020

4 / Democracy on the Brink. Historical lessons from the late 1930s

Anotácia | Project Summary

The end of the 1930s was a period of the rise of authoritarian and nationalistic regimes. Nazi Germany, as well as Franco's dictatorship in Spain, the clerico-fascist party in Slovakia, and the authoritarian regime in Poland paradoxically grew stronger. Piłsudski's death was followed by many attacks against minorities. Although Czechoslovakia remained a democratic country, it was struggling with provocations from German nationalist Henlein's party, and had to deal with attacks from local fascists. This project is going to document all manifestations of resistance against authoritarian regimes, including a wide spectrum of activities. It ranges from criticising the regime through independent journalism or artworks, to armed combat of guerrilla groups during the Spanish civil war or WWII. It will show more diverse forms of resistance toward the pre-war and war-era authoritarian regimes in terms of gender, religious, and ethnic diversity of its protagonists (e.g. women, children, Romani, Jews). It is vital to discuss the origins of authoritarian tendencies in history and today. We hope to get some guidance and moral how to counteract them today, when such tendencies, which endanger the fundamental European values of peace, tolerance and respect for human rights, are gaining ground in parts of the European public. The project includes both educational activities (e.g. school projects) and consciousness-raising activities targeted to more general public (e.g. public debates, organisation of guided walks). First, we will conduct foundational research. On the basis of this research, tours and an educational program will be designed. Such programs will be implemented by project partners in their cities. Discussions on the historical origins of fascism and resistance to it will also be organised in partner cities.

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU
Majerová Dagmara, Mgr., PhD.

Koordinátor | Coordinator
MULTIKULTURNI CENTRUM PRAHA, Z.S., Česká republika

Poskytovateľ financí | Financial Support
EC | EACEA - Europe for Citizens

Číslo projektu | Project Number
589247-CITIZ-1-2017-1-CZ-CITIZ-REMEM

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

5 / Migračné pohyby z krajín a medzi krajinami V4 a ich dopad na súčasnú identitu regiónu

Anotácia

Projekt Migračné pohyby z krajín a medzi krajinami V4 a ich dopad na súčasnú identitu regiónu je zameraný na inováciu študijného programu *Európske kultúrne štúdiá* na Katedre európskych kultúrnych štúdií Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vďaka novozavedenému voliteľnému kurzu prídu počas troch po sebe idúcich letných semestrov (akademické roky 2015/16 – 2017/18) študentom prednášať uznávaní odborníci zo zahraničných akademických pracovísk na témy spojené s jedným z aktuálne najpálčivejších problémov Európy. Kurz si kladie za cieľ poskytnúť poslucháčom široké spektrum poznatkov a predovšetkým uhlavu pohľadu z historickej a súčasnej perspektívy tak, aby tento problém chápali v celej jeho zložitosti a komplexnosti a dokázali si na fenomén prítomný vo vývoji európskej civilizácie od nepamäti utvoriť vlastný názor.

5 / Migration flows from and within the V4 countries and their impact on current identity of the region

Project Summary

Current migration crisis evokes the general feeling within the Slovak society that region where we live has always been an "isolated island" in terms of not being stricken by massive migration flows. Mainly young people who have not experienced the turbulent decades of the 20th Century barely know that Slovakia and bordering V4 countries had to face similar problems in past. Youngest generation including those who had been raised by academia tends to get confused by sudden social changes and does not know how to reflect them. Lack of knowledge of the broader sociohistorical context of migration processes subsequently leads to adopting simplified views and solutions proposed by populistic political elites or media. Matej Bel University as one of key institutions in the field of humanities would like to lend a hand to erudite discussion on the issue through the newlyopened course which will respond the answers concerning phenomenon V4 countries have been witnessing in recent months.

Vedúci projektu | Principal Investigator:
Hruboň Anton, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers:
Šmigel Michal, doc. PhDr., PhD.; Pecníková Jana, PhDr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support:
Medzinárodný vyšehradský fond | International Visegrad Fund

Číslo projektu | Project Number:
61500019

Obdobie trvania projektu | Project Duration:
2016 – 2018

6 / Shared history of Central Europe

Project Summary

In the jubilee years 2018 and 2019 when Central European countries commemorate several key milestones of modern history (1918 end of the World War I, 1938/1939 fall of democracy, rise of fascism and outbreak of the World War II, 1989 fall of communism, etc.), the institutions involved within planned Ceepus network intend to strengthen a transnational cooperation on the field of research and sharing knowledge of joint history of Central European countries which has historically been overlapping one another's history throughout centuries.

Lectures delivered by teachers for students at host institutions will pay a special attention to such historical events that shaped current face of Central Europe, formed relations between Central European nations and its diversity. Our intention is to spread the idea of Central Europe as a bunch of countries and nations which made history together and not in isolation, contrary to what the nationalistic narratives stress. Every involved university intends to encourage its students to take a chance and to spend a part of their study abroad – just to experience a new challenge or to complete a research regarding his/her thesis. Last but not least, teachers from involved institutions plan to discuss and outline a concept of interdisciplinary joint program "Central European Cultural Studies" during their teaching mobilities.

Vedúci projektu | Principal Investigator

Hruboň Anton, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU

Mičko Peter, doc. PhDr., PhD.; Kmeť Miroslav, doc. PaedDr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support

CEEPUS | Central European Exchange Program for University Studies

Číslo projektu | Project Number

CIII-SK-1315-01-1819 (Umbrella)

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2018 – 2019

7 / Idea of Europe in Europea Culture, History and Politics

Project Summary

Mobility is the important objective for all partner universities: the exchange of students and teachers will enable them to understand the practice of the European identity process and to experience living in another culture. The development of joint degrees is the second center of the network activities. Palacký University and Jagiellonian University have already developed a common double degree MA programme Euroculture that has been awarded Erasmus Mundus master course label. The Euroculture programme is an interdisciplinary four-semester MA programme conducted parallelly at nine distinguished European universities, coordinated by the University of Groningen. It consists of four semesters, linked by a 10-day „Intensive Programme (IP)“ at one of the participating universities, where students and professors from the participating universities meet for an international conference. The first semester is similar at both universities. The second semesters are to be spent at a partner university. The third semester is devoted either to internships, or to studies at overseas partner universities. During the fourth semester, students focus on the preparation of a high-level master thesis. The programme has a total workload of 120 ECTS credits.

Our network is aimed to use the network possibilities (exchanges of students and teachers, joint curricula etc.) to enhance the teaching of humanities, especially arts, history and politics, paying special attention to the elements that create (Central/Eastern) European identity in these disciplines. A special target of the network study and teaching are European history, European politics, European culture and latest trends in the development of the European Union.

Spoluriešiteľ za UMB | Scientist Co-worker at MBU

Kurhajcová Alica, Mgr., PhD.

Koordinátor | Coordinator

Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, ČR

Poskytovateľ financií | Financial Support

CEEPUS | Central European Exchange Program for University Studies

Číslo projektu | Project Number

CIII-CZ-0029-14-1819

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2018 – 2019

8/ Konfesionálne a etnické interakcie v Habsburskej monarchii | Confessional and ethnic interactions in the Habsburg Monarchy

Project Summary

The countries of the participating universities were one state before, which was called Habsburg Monarchy. Within this state many ethnic and religious minorities lived together for nearly 400 years. Following the dissolution of the Monarchy the new, independent states started to analyse the ethnic and religious questions of this period separately, mainly focused on conflicts. Fortunately, in the last decade historians have started to highlight the different forms of symbiosis between these minorities and the way they influenced each other. We would like to use the advantages of the CEEPUS programme to spread this innovative direction of research and strengthen the cooperation between participating universities.

The aim of the forming CEEPUS network is to shed light on this symbiosis between the different ethnic and religious minorities and their strategies of conflict resolution, which contributes to the strengthening of Central European identity. Our goal is to help the future researchers, who are now PhD students or are in the final year of their Masters, to familiarize with the partners' results and viewpoints in order to expand their knowledge.

Spoluriešiteľ za UMB | Scientist Co-worker at MBU
Kurhajcová Alica, Mgr., PhD.

Koordinátor | Coordinator
Pázmány Péter Catholic University, Faculty of Humanities and Social Sciences

Poskytovateľ financí | Financial Support
CEEPUS | Central European Exchange Program for University Studies

Číslo projektu | Project Number
CIII-HU-0908-03-1819

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2014 – 2019

9 / DECONSTRUCTION. The Role of Media in Post-Totalitarian Societies

Project Summary

Working with the deconstruction of myths and propaganda at the media level is an important step for understanding in society and between states. We and our partners have been working in the sphere of dealing with past for many years. We know many cases when historical facts are used for manipulations and various fakes that are distributed in the media in particular for political reasons. We want to teach media to use declassified material from the KGB archives as a means for counteracting propaganda on historical ground. What to do with myths which worsen relations between states in the region? Within this framework, it is planned that experts will prepare a manual on archives and a description of documents on topics related to the states V4 and Ukraine. There will also be a three-day workshop with historians, media experts, developers and other experts who can tell journalists how to work with documents, how to read documents of different periods and what projects can be done on this basis.

Spoluiešiteľ za UMB | Scientist Co-worker at MBU
Šmigel Michal, doc. PhDr., PhD.

Koordinátor | Coordinator
Center for Research on the Liberation Movement, Ukraine

Poskytovateľ financií | Financial Support
Medzinárodný vyšehradský fond | International Visegrad Fund

Číslo projektu | Project Number
21810553

Obdobie trvania projektu | Project Duration
20.5.2018 – 21.12.2018

10 / Sociokultúrny kapitál úspešných obcí ako zdroj udržateľného rozvoja slovenského vidieka

Anotácia

Projekt je zameraný na výskum, analýzu a interpretáciu socio-kultúrneho kapitálu a potenciálu ôsmich úspešných slovenských obcí, nositeľov titulu Dedina roka, ktoré môžu byť zdrojom inšpirácie pre ďalšie obce pre zlepšenie kvality života vo vidieckom prostredí na Slovensku. Východiskom bude analýza lokálnych aktivít v hospodárskej, enviromentálnej, sociálnej a kultúrnej oblasti (aj z perspektívy kultúrneho dedičstva) a finálnym výstupom komparatívna interpretácia pozitív (a negatív) miestnych ľudských a kultúrnych zdrojov. Vychádzame z predpokladu, že udržateľný vývin regiónu, vrátane lokálnych spoločenstiev, do značnej miery závisí od toho, akým spôsobom dokáže využiť vlastný socio-kultúrny kapitál, resp. jeho cielavodomé formovanie. Projekt sprístupní dobré a zlé praktiky a poukáže na kvalitatívne rozdiely v súčasnom spôsobe života na slovenskom vidieku. Ambíciou je poukázať na udržateľnosť vidieckeho spôsobu života a na inovatívne formy vidieckeho hospodárenia a socio-kultúrnych aktivít.

10 / Socio-cultural capital of successful villages as a source of sustainable development of the Slovak countryside

Project Summary

The project is focused on research, analysis and interpretation of socio-cultural capital and potential of eight successful Slovak villages, holders of the title „The Village of the Year“, which may be a source of inspiration for other villages in order to improve the quality of life in rural environment in Slovakia. The starting point will be the analysis of local activities in economic, environmental, social and cultural sphere (from the perspective of cultural heritage). The final outcome will be a comparative interpretation of the positives and the negatives of local human and socio-cultural resources. The assumption is that sustainable development of the region, including local communities, closely depends on the way, how it can use its own socio-cultural capital (or how to systematically form it). The project will collect and present good and bad practices and will reveal qualitative differences in the contemporary way of life in the Slovak countryside. The main ambition is to demonstrate sustainability of rural way of life and innovative forms of rural economies and socio-cultural activities.

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU

Bitušíková Alexandra, doc. PhDr., CSc.; Darulová Jolana, doc. PhDr., CSc.;
Koštialová Katarína, PhDr., PhD.; Krišková Zdenka, PhDr., PhD.

Koordinátor | Coordinator

Slovak Academy of Sciences, Institute of Ethnology

Poskytovateľ financií | Financial Support

Agentúra na podporu výskumu a vývoja | Slovak Research and Development Agency

Číslo projektu | Project Number

APVV-16-0115

Obdobie trvania projektu | Project Duration

01.07.2017- 30.06.2021

11 / Prienik ideí fašizmu do politickej kultúry Slovenska v 20. - 40. rokoch 20. storočia, ich etablovanie a variácie v kontexte európskeho vývoja

Anotácia

Predkladaný vedecký projekt je pokusom o analyticko-syntetické spracovanie problematiky prenikania ideí fašizmu do politickej kultúry Slovenska v 20. - 40. rokoch 20. storočia, ich etablovania a variácií v dynamike európskeho vývoja v danom historickom období. Za hlavný cieľ si kladie zanalyzovať, ako konkrétnie sa transnacionálna idea fašistickej prestavby spoločnosti udomácnila na Slovensku a ako transformovala súdobú politickú scénu a spoločnosť, a to nielen v často diskutovanom období rokov 1938 - 1945, ale v celej tzv. fašistickej epoce. Projekt bude na interdisciplinárnej báze sledovať predovšetkým proces penetrácie "hláv a sŕdc" vtedajšej slovenskej spoločnosti fašistickými ideovými inováciami zo zahraničia v kontexte medzinárodných analógií, poukáže na podoby ich rôznorakej percepcie a dynamiky v meniacej sa politickej klíme a zodpovie na otázku, do akej miery boli tieto idey pre slovenskú politickú scénu modernizačným fenoménom tak, ako to artikuluje súčasná západoeurópska historiografia.

Kľúčové slová: fašizmus, národný socializmus, ideológia, dejiny ideí, Slovenský štát

11 / Penetration of fascist ideas to the political culture of Slovakia in the 1920s - 1940s, their establishing and varieties in the European context

Project Summary

The scientific project is based on analytical-synthetic research dealing with penetration of fascist ideas into political culture of Slovakia in the 1920s - 1940s period, their adaptation and variations in the dynamics of European development in the given historical period. The main aim of the project is to analyse the adaptation of transnational idea of fascist reconstruction of Slovak society, how it transformed political scene and society of that time not only in the frequently discussed 1938 – 1945 period, but in the whole so called "fascist epoch". The project will be elaborated on an interdisciplinary basis examining the process of penetration of "heads and hearts" of Slovak society through the medium of fascist innovations from abroad in the context of international analogies. It will also point out to forms of their different perception and respond to the question to what extent were those ideas modernizing for the Slovak political scene in the way it is formulated by Western European historiography.

Keywords: fascism, national socialism, ideology, history of ideas, Slovak state

Vedúci projektu | Principal Investigator:
Hruboň Anton, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers:
Syrný Marek, PhDr., PhD.; Pecníková Jana, PhDr., PhD.;
Varinský Vladimír, prof. PhDr., CSc.; Neštáková Denisa, Mgr. MA; Druga Ondrej, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support:
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number:
1/0655/17
Obdobia trvania projektu | Project Duration:
2017 – 2019

12 / Slovenské dolnozemské enklávy v reflexii slovenského národnemancipačného hnutia v druhej polovici 19. storočia

Anotácia

Problematika vnímania slovenských dolnozemských komunít v podobnostiach i odlišnostiach zo strany slovenských dejateľov či príslušníkov národnemancipačného hnutia na tzv. Horniakoch bola dosiaľ spracovávaná len parciálne. Reflexia dejín, historickej pamäte, identity a kultúry dolnozemských Slovákov je dosiaľ nespracovanou tému slovenskej historiografie. Zámerom predkladaného projektu je preto komplexné, syntetické spracovanie uvedenej problematiky. V rámci projektu pôjde o výskum a spracovanie vnímania špecifík dolnozemských Slovákov (dnes ich potomkovia žijú v Maďarsku, Rumunsku, Srbsku a Chorvátsku) hlavnými prúdmi a osobnosťami na Slovensku, ako aj rozvíjania vzájomných kontaktov a mobilít. Produktom projektu budú vedecké štúdie, kolektívna monografia, ale aj popularizačné a edukačné výstupy v prostredí slovenských minorít na Dolnej zemi a na Slovensku.

Kľúčové slová: dolnozemskí Slováci, slovenské minority v zahraničí, enkláva a diaspora, intraetnické kontakty, etnická identita, kultúrne dejiny

12 / The Lowland Slovak enclaves in the reflection of the Slovak national emancipation movement in the second half of the 19th century

Project Summary

The issue of the reflection - in details and differences - of the Slovak Lowland communities by the Slovak personalities and members of the so-called national emancipation movement has been so far analysed only partially in Slovakia. Reflection of history, historical memory, identity and culture of Lowland Slovaks is still untreated topic in the Slovak historiography. The aim of the project is therefore complex, synthetic processing of that issue. The project will involve research and presentation of the reflection of the specifics of Lowland Slovaks (now their descendants live in Hungary, Romania, Serbia and Croatia) by the mainstream culture and personalities in Slovakia, as well as of developing mutual contacts and mobility. Among the products of the project will be the scientific studies, collective monograph, and also learning and popularization outcomes in the Slovak Lowland minority and in Slovakia.

Keywords: Lowland Slovaks – Slovak minority abroad – Enclaves and diasporas – Intraethnic contacts – Ethnic identity – Cultural history – Press – Literature – Historiography

Vedúci projektu | Principal Investigator:
Kmet Miroslav, doc. PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers:
Lomenčík Július, doc. PaedDr., PhD.; Kunec Patrik, Mgr. PhD.;
Tomeček Oto, PhDr. , PhD.; Druga Ondrej, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support:
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number:
1/0563/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration:
2017 – 2019

13 / Kríza a kolaps na pomedzí stredoveku a novoveku (sondy do problematiky v slovenskom kontexte)

Anotácia

Proces v neskorom stredoveku a na začiatku novoveku, označovaný aj ako veľká kríza, svojimi hospodárskymi, sociálnymi a demografickými dôsledkami dlhodobo ovplyvnil vývoj v regionálnych podmienkach. Grantová úloha predstaví tému na príklade vybraného regiónu - Čabradského resp. Čabradsko-sitnianského panstva v Hontianskej stolici v období od druhej polovice 15. do prvej tretiny 17. storočia. Na základe charakteristiky približne 20 sídiel v uvedenom období sa sústredí na príčiny a prejavy úpadku, t.j. poklesu vybraných ukazovateľov a na transformáciu (rozklad) historických štruktúr. Výskum v rámci projektu bude sledovať zmeny foriem hospodárenia a štruktúry osídlenia, ako aj otázky populačného vývoja podľa výskumu veľkosti a (dis)kontinuity rodín. Širšie chápaný tzv. rozpad starého poriadku s jeho dosahmi v politickej i náboženskej sfére priblíži projekt na základe výskumu dobových intelektuálnych diel s tematizáciou osmanského ohrozenia v Uhorsku.

Kľúčové slová: kríza, kolaps, hospodárstvo, spoločnosť, neskorý stredovek, osmanská okupácia, Hont, Čabradské panstvo, pustnutie a zanikanie sídiel, kontinuita obyvateľstva, dejiny ideí

13 / Crisis and collapse in the Late Middle Ages and Early Modern Times (views of the problems in Slovak context)

Project Summary

The process in the Late Middle Ages and at the beginning of the Modern Times, so-called as a big crisis, had a long-lasting impact on the development in regional conditions because of its economic, social and demographic consequences. The project depicts the theme on the example of chosen region Čabrad' and Sitno in Hont County from the second half of 15th to the first third of 17th century. On the basis of a characteristics approximately 20 villages in stated period, it focuses on causes and displays of degradation, i.e. decrease of chosen indicators and transformation (disintegration) of historical structures. Within the project, the research depicts not only changes of forms of economic activities and settlement structure, but also issues of population development according to research of family size and also continuity of families. In the wider meaning, the project depicts so-called disintegration of the old order with its impacts on politic and religious sphere on the basis of period intellectual works.

Keywords: crisis, collapse, economy, society, the Late Middle Ages, Ottoman occupation, Hont region, dominion of Čabrad', depopulation and decline of settlements, continuity of population

Vedúci projektu | Principal Investigator:
Maliniak Pavol, PhDr., PhD.

Spoluiešťelia | Scientist Co-workers:
Beljak Ján, PhDr. ,PhD. (SAV); Nagy Imrich, Mgr., PhD.; Krško Jaromír, prof. Mgr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support:
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number:
1/0095/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration:
2017 – 2019

14 / Banderovci na Slovensku: propagandistické rejdy, antisovietska a protikomunistická činnosť (1945 – 1948)

Anotácia

Pôsobenie tzv. banderovcov (príslušníkov Ukrajinskej povstaleckej armády - UPA) na Slovensku v povojunových rokoch 1945 – 1948 patri medzi problematiku súčasnej slovenskej historiografii, ktoré neboli – v plnom rozsahu a hĺbke – rozpracované a ozrejmené. Téma ešte stále vyvoláva polemiky vo vedeckých kruhoch a emócie v laickej sfére. Obzvlášť po ukrajinskej "majdanovskej" revolúcii a plynom súčasného diania na Ukrajine, otázka ukrajinského nacionálizmu a tzv. banderovských vpádov na Slovensko (1945 – 1948) neustále rezonujú. Prvé pokusy o revízu problematiky slovenskými historikmi v rokoch 2005 – 2009 síce priniesli veľmi zaujímavé výsledky, ale nezodpovedali všetky klúčové otázky. Osobitnú pozornosť púta predovšetkým antisovietska a protikomunistická činnosť samotných banderovcov na Slovensku a tiež domáčich zaktivizovaných ilegálnych skupín a zasadenie tejto problematiky do širšieho kontextu boja so sovietskym totalitarizmom v krajinách strednej a východnej Európy v povojunovom období (1945 – 1953).

Kľúčové slová: Banderovci, Ukrajinská povstalecká armáda, antisovietska činnosť, protikomunistický odboj, ilegálne skupiny, povojunové Slovensko (1945 – 1948)

14 / The Banderas in Slovakia: propagandist raids, Anti-Soviet and anti-communist activity (1945 – 1948)

Project Summary

Activities of so-called the Banderas (members of the Ukrainian Insurgent Army – UPA) in Slovakia in post-war years 1945 – 1948 is a part of the problem of present Slovak historiography that has not been elaborated and explained sufficiently. The theme still provokes polemic in scientific circles and emotions in a non-professional sphere. The issue of Ukrainian nationalism and so-called Banderas raids in Slovakia (1945 – 1948) still resonates, especially after Ukrainian „maydan“ revolution and due to present events in Ukraine. Even when first attempts of Slovak historians in 2005 – 2009 to revise the problem brought very interesting results, they did not answer all key questions. Mainly Anti-Soviet and anti-communist activity of the Banderas in Slovakia, domestic active illegal groups and putting of this problem into wider context of fight against Soviet totalitarianism in countries of central and eastern Europe in post-war period (1945 – 1953) are at the centre of attention.

Keywords: the Banderas, the Ukrainian Insurgent Army, Anti-Soviet activity, anti-communist resistance, illegal groups, post-war Slovakia (1945 – 1948)

Vedúci projektu | Principal Investigator
Šmigel' Michal, doc. PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Mičko Peter, doc. PhDr., PhD.; Syrný Marek, PhDr., PhD.;
Kmeť Miroslav, doc. PaedDr., PhD.; Gabčo Martin, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0849/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

15 / Slovenské mesto v 21. storočí v kontexte nových rozvojových trendov: etnologická perspektíva

Anotácia

Predkladaný projekt – na základe teoretického zovšeobecnenia údajov získaných vlastným výskumom – je orientovaný na slovenské mesto v 21. storočí v kontexte nových rozvojových trendov. Projekt objasňuje doposiaľ absentujúce koncepty a témy udržateľného a inteligentného mesta (Sustainable City, Smart City). Obidva koncepty sa navzájom dopĺňajú a sú prínosom k zvyšovaniu kvality života občanov. Projekt sa zameriava na identifikáciu základných znakov udržateľného a inteligentného mesta, ktorími sú vládnutie založené na aktívnej participácii občanov, kvalita života v meste a mestských aglomeráciách, humanizácia a revitalizácia mesta, inteligentný marketing, využitie sociokultúrneho potenciálu mesta a regiónu. Jednotlivé témy sa budú skúmať vo vybraných mestách Slovenska, predovšetkým v Bratislave, Banskej Bystrici a Zvolene.

Kľúčové slová:

slovenské mestá, urbánna etnológia, udržateľné mestá, inteligentné mestá, participácia, imidž mesta

15 / Slovak city in the 21st century in the context of latest development trends: Ethnological perspective

Project Summary

The project is focused on the research of three Slovak cities in the context of recent concepts of sustainable and smart city development. Both concepts significantly contribute to better quality of life of citizens, however, they are still not well developed in Slovakia. The project aims to identify and study key characteristics of sustainable and smart city which include participative governance and planning (based on active civil participation), smart use of new technologies, humanization and revitalization of the city, smart marketing, the use of socio-cultural potential of the city and region. The research will be carried out in selected cities of Slovakia, especially in Bratislava, Banská Bystrica and Zvolen.

Keywords: sustainable cities, smart cities, participation, city image, urban ethnology, Slovak cities

Vedúci projektu | Principal Investigator
Koštialová Katarína, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Darulová Jolana, doc. PhDr., CSc.; Bitušíková Alexandra, doc. PhDr., CSc.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0074/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2016 – 2018

16 / Vzostup a pád hospodárskeho vývoja Slovenska 1942 – 1945

Anotácia

Hlavným zámerom projektu je pokus o koncipovanie prvého komplexného obrazu hospodárskeho vývoja na Slovensku v rokoch 1942 – 1945. Obsahom projektu je zmapovanie a zhodnotenie príčinných súvislostí kulminácie hospodárskeho rozmachu Slovenskej republiky v rokoch 1942 – 1943 a postupnej deštrukcie hospodárskych výsledkov pod vplyvom medzinárodného a vnútrostátneho vojensko-politickejho vývoja v rokoch 1944 – 1945. Riešiteľský kolektív bude pritom sledovať klúčovú úlohu hospodárskych vzťahov Slovenska a Nemeckej ríše v hospodárskom a technologickom rozvoji do konca roka 1943, ako aj zásadný vplyv Nemecka na rozklad jednotlivých segmentov ekonomiky a technickej základne hospodárstva na prelome rokov 1944 - 1945. Objektom výskumu je tiež úloha obchodných vzťahov Slovenska so satelitmi Nemecka a s neutrálnymi štátmi. Osobitný rozmer projektu tvorí hodnotenie vplyvov hospodárstva na sociálne postavenie obyvateľstva. Samostatnou kapitolou sú sociálne dôsledky arizácie, čiže vyvlastnenia židovského majetku.

Kľúčové slová: slovenské hospodárstvo, Slovenská republika (1939-1945), nacistické Nemecko

16 / The Rise and Fall of the Economic Development of Slovakia in 1942 - 1945

Project Summary

The main objective of the project is an attempt to draw up the first comprehensive picture of economic development in Slovakia between 1942 and 1945. The aim of the project is to map and assess causal relations of the economic boom culmination of the Slovak Republic in the years 1942 – 1943 and the gradual destruction of economic results under the influence of international and national military and political developments between 1944 and 1945. Our research team will monitor the key role of economic relations between Slovakia and the German Reich in economic and technological development by the end of 1943 as well as the significant impact of Germany on the decomposition of the individual segments of the economy and its technological base at the turn of 1944 - 1945. The object of the research is also the role of the trade relations of Slovakia with the satellites of Germany and neutral states. Specific dimension of the project consists of an impact assessment of the economy on the social status of the population.

Keywords: Slovak economy, Slovak Republic (1939-1945), Nazi Germany

Vedúci projektu | Principal Investigator

Halon Ľudovít, PhDr., CSc. (Historický ústav SAV)

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU

Mičko Peter, doc. PhDr., PhD.; Martuliak Pavol, prof. PhDr., CSc.;
Mičková Zuzana, Mgr., PhD.; Volentier Lukáš, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

2/0043/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2016 – 2019

17 / Slovenská spoločnosť a politika v revolúcii 1848/49: očakávania, programy, aktivity, výsledky / Slovak society and politics in the revolution of 1848-1849: expectations, programmes, activities, results

Anotácia

Počas revolučného dvojročia sa slovenská politika ocitla v novej situácii: prvýkrát vstúpila do mocenských sporov a zápasov. Grantová úloha priblíží jej hlavné aktivity, nástroje a osobnosti. Predstaví, ako a prečo opustila platformu uhrofederalizmu a hlásala austrofederalizmus a aké podoby a váhu nadobudlo jej úsilie o pozdvihnutie Slovenska na autonómny politický útvar. Pritom zohľadní širšie determinanty slovenskej politiky: obdobné ambície politických reprezentácií iných národov, politiku cisárskej Viedne a revolučnej Pešti. Takisto bude sledovať, ako tvoriaca sa slovenská politika využila možnosť prvý raz osloviť slovenskú verejnosť a získať ju pre svoj štátoprávny program a nakoľko sa dokázala etablovať vo verejnom priestore nielen politickou agitáciou, ale aj slávnosťami a národnými symbolmi. Projekt neobídže ani to, ako ovplyvňovali postoj slovenskej verejnosti k politickému, vojenskému a štátoprávnemu dianiu také faktory, ako bola lojalita voči panovníkovi, uhorský patriotizmus, nacionálne cítenie.

Kľúčové slová: „nový život“ v Uhorsku, štátoprávne koncepty, Viedeň a Pešt, slovenský politický útvar, politika a verejnosť, nevyprofilované identity

Vedúci projektu | Principal Investigator
Škvarna Dušan, prof. PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Kurhajcová Alica, Mgr., PhD.; Kudzbelová Zuzana, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0612/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2016 – 2018

18 / 3. odboj (protikomunistická rezistencia) a jeho identifikácia na konkrétnych historických témach

Anotácia

Predkladaný projekt je pokračovaním výskumného zámeru členov kolektívu o vytvorenie analyticko-syntetického historického obrazu problematiky protikomunistického odboja na Slovensku v historickom kontexte bývalého Československa. Z hľadiska časového rozpätia výskumu zachytí obdobie od roku 1944/1945, kedy rezistencia mohla vystupovať v legálnej opozíčnej podobe až po jej zatlačenie do illegality po roku 1948, ktorá pretrvala až do roku 1989. Táto veľmi obecne naznačená teoretická dimenzia nie je cieľom výskumu, len širšie rámcuje základný výskum čiastkových tém. Hlavná pozornosť sa preto sústredí na verifikáciu/falzifikáciu doterajších výsledkov výskumu, ktoré majú však skôr charakter metafory, a to analýzou čiastkových tém. Predpokladá sa, že takto orientovaný základný výskum preukáže, ktoré metaforickou syntézou nastavené parametre bude možné identifikovať ako protikomunistické.

Kľúčové slová: Antikomunizmus, zahraničný a domáci odboj/rezistencia

18 / Third (anti-communist) resistance and its identification on specific historical topics

Project Summary

Project is a continuation of scientific intention of the research team which seeks to produce an analytical and synthetic historical image on the issue of anti-communist resistance in Slovakia in context of former Czechoslovakia. In terms of time scale the research will focus on period from 1944/1945 when resistance could have had legal opposition form up its suppression to illegality in 1948 which lasted until 1989. This generally drawn theoretic dimension is not an aim of research but just delimits a fundamental research of key topics. We will pay attention mainly to the issue of verification/falsification up-to-date results of research which have, more likely, a character of metaphor. We predict that fundamental research oriented this way may prove which parameters set by metaphoric synthesis might be identified as anti-communist.

Keywords: Anti-communism, foreign and domestic resistance

Vedúci projektu | Principal Investigator
Varinský Vladimír, prof. PhDr., CSc.

Spoluiešitelia | Scientist Co-workers
Šmigel Michal, doc. PhDr., PhD.; Hruboň Anton, PhDr., PhD.;
Gabčo Martin, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0217/18
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2021

19 / Kultúrne a historické pozadie vzniku latinských diel slovenskej proveniencie v období baroka

Anotácia

Projekt sa zameria na objasnenie kultúrneho a politického pozadia vzniku vybraných latinských diel, ktoré vznikli na území Slovenska v barokovom období. Predovšetkým pôjde o významnú prácu uhorského vzdelenca a vedca Mateja Bela Notitia Hungariae novae historico-geographica (Viedeň 1735-1742), ktorá bude porovnávaná s dielami jezuitských historikov Martina Szentivániho a Samuela Timona z prostredia jezuitskej Trnavskej univerzity. Výsledkom riešenia projektu bude analýza, spracovanie a príprava na vydanie vybraných latinských častí Belovho diela a ich paralelný preklad do slovenského jazyka. Riešitelia budú publikovať štyri časti, konkrétnie pôjde o Belov opis Tekovskej, Zvolenskej, Hontianskej a Bratislavskej stolice. Publikácie budú obsahovať okrem edície latinského textu a slovenských prekladov opatrených kritickým poznámkovým aparátom úvodnú štúdiu s akcentom na porovnanie s dielami iných historikov a index osobných a geografických mien.

Kľúčové slová: dejepis, klasická filológia, komparácia, kultúrne a duchovné dedičstvo, latinský jazyk

19 / Cultural and historical background of Latin works of Slovak origin in the Baroque Period

Project Summary

Project will focus on the clarification of the cultural and political background of the selected works of Latin incurred in Slovakia in the Baroque period. In particular, it will be a significant work of Hungarian scholar and scientist Matthias Bel Notitia Hungariae novae historicogeographic (Vienna 1735-1742), which will be compared with the works of Jesuit historians Martin Szentiváni and Samuel Timon from Jesuit Trnava University. The result of the project will be the analysis, processing and preparing to release selected parts of Latin Belowwith parallel translation into Slovak. Investigators will publish four parts, namely, it will be a copy Bel's Tekov, Zvolen, Hont and Bratislava County. Publications shall include, inter edition of the Latin text and Slovak Translation powered by critical footnotes initial study, with emphasis on the comparison with the works of other historians and the index of personal and geographical names.

Keywords: history, cultural heritage, latin language, baroque literature, Matthias Bel

Vedúci projektu za UMB ako spoluriešiteľa | Principal Investigator at MBU:
Nagy Imrich, Mgr., PhD.

Koordinátor | Coordinator
Juríková Erika, doc. Mgr., PhD., Trnavská univerzita v Trnave, Filozofická fakulta

Poskytovateľ financí | Financial Support:
Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number:
016TTU-4/2017

Obdobie trvania projektu | Project Duration:
2017 – 2019

20 / Francúzsko-slovenská databáza názvov obchodných značiek a ich odvodenín

Anotácia

Cieľom projektu je výskum názvov značiek z lexikálneho, kultúrneho a sémantického hľadiska. Názvy značiek boli doteraz predmetom skúmania marketingu. Rozvoj konzumnej spoločnosti mal za následok konkurenciu na trhu, ktorá dáva príležitosť vzniku značiek pomenúvajúcich nové produkty a služby. Značky nemajú len výlučne ekonomický charakter, majú predovšetkým lingvistický charakter. Slová ako koňak, kašmír, bikiny sa dnes nevnímajú ako značky, ale ako všeobecné podstatné mená. Značky vznikajú zároveň s novým produkтом. V podstate ide o denomináčné neologizmy. Značky plnia funkciu reklamy, majú psychologickú i emočnú funkciu. Našim zámerom je skúmať názvy značiek vo francúzskom a slovenskom jazyku z lexikálneho, sémantického, ale aj kultúrneho aspektu. V prvom rade pôjde o vytvorenie korpusu názvov značiek, o hľadanie prekladových ekvivalentov, ďalej pôjde o sémantickú ako aj formálnu analýzu názvov značiek. Komparáciou názvov značiek v obidvoch jazykoch sa zistia podobnosti a rozdiely, ktoré sa stanú predmetom ďalšieho výskumu.

20 / French – Slovak Market Brands Names' Database and their Derivations

Project Summary

The aim of the project is the research of the names of the brands and labels from a lexical, cultural and semantic point of view. Brand names have so far been the subject of marketing research. The development of the consumer society has resulted in competition in the market, which gives the opportunity to create brand names of new products and services. Brands are not only of an economic nature, they are primarily linguistic in character. Words like cognac, cashmere, bikini are not seen as brands today, but as general nouns. Brands emerge with new products. Essentially, it is about denominational neologisms. Brands fulfill the function of advertising, they have a psychological and emotional function. Our intention is to investigate brand names in French and Slovak from both lexical, semantic and cultural aspects. In the first place, we will create a brand name corpus, search for translation equivalents, and semantic as well as formal brand name analysis. Comparison of brand names in both languages will reveal the similarities and differences that will become the subject of further research.

Vedúci projektu | Principal Investigator

Mešková Ľudmila, doc. PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Chovancová Katarína, doc. PhDr., PhD.; Pecníková Jana, PhDr., PhD.;
Šedovičová Simona, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support

Agentúra na podporu výskumu a vývoja | Slovak Research and Development Agency

Číslo projektu | Project Number

SK-FR-2017-0018

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2018 – 2019

21 / Filozofia

Anotácia

Sieť CEEPUS zabezpečí realizovateľnosť spoločného študijného programu „Filozofia“ pre študentov magisterského stupňa na univerzitách v Banskej Bystrici (SR), Ostrave (ČR) a Katoviciach (Poľsko). Spoločný magisterský študijný program prispeje k tomu, aby sa študenti lepšie orientovali v rôznych filozofických tradíciah a rôznych spôsoboch výučby predmetnej problematiky. Sieť CEEPUS zabezpečí realizovanie spoločného magisterského študijného programu „Filozofia“. Všetky tri zúčastnené pracoviská sa vo svojej pedagogickej i vedeckej činnosti orientujú najmä tri filozofické okruhy: 1) dejiny anticej filozofie; 2) filozofia a metodológia vedy; 3) politická a právna filozofia. V spoločnom magisterskom študijnom programe „Filozofia“ sa budú realizovať: prednášky a semináre, vedenie diplomových prác, ŠVA, vedecký výskum pedagógov aj študentov, ako aj možnosť výberu štúdia základov poľského a českého jazyka. Okrem uvedeného pripravujeme workshopy, kolokvia a študentské konferencie k skúmaným otázkam. Na stretnutiach zástupcov jednotlivých pracovísk sa budú realizovať hodnotenia fungovania študijného programu v rámci siete (s cieľom získať spätnú väzbu, a tým skvalitniť vyučovací proces).

21 / Philosophy

Project Summary

The CEEPUS network will enable to implement the joint Master's program "Philosophy" ("Filozofia") for students of universities in Banská Bystrica (Slovak Republic), Ostrava (Czech Republic) and Katowice (Poland). The joint Master's program will develop students' knowledge of a wider range of philosophical traditions and of different teaching methods in this subject area. We also aim to intensify the cooperation between the institutions (jointly organized conferences, joint publications, special study opportunities for students, submission of joint research projects). We hope to contribute to a higher mobility of students between the participating countries thus promoting a higher quality of education (it would enable to tap the regional potential and the possibility to discuss philosophical problems in Czech and Polish languages).

Vedúci projektu | Principal Investigator

Wollner Ulrich, doc. Mgr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support

CEEPUS | Central European Exchange Program for University Studies

Číslo projektu | Project Number

CIII-SK-1206-02-1819 (Umbrella)

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2017 – 2019

22 / Bolonský systém v prekladateľských studijných programoch v krajinách strednej a východnej Európy | e-Bologna – Network for Translation Studies and Transcultural Communication Programmes in Central, Eastern and South-Eastern Europe

Anotácia

Financovanie mobilít: individuálne štipendiá pre učiteľov a študentov podľa pridelených miest na jednotlivých partnerských univerzitách. Koordinátor siete: University of Vienna , Zentrum für Translationswissenschaft – Univerzita Viedeň, Centrum translatológie. Partnerské univerzity: Matej Bel University, Banská Bystrica, Faculty of Arts, doc. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD. – garantka za FF UMB; Masaryk University in Brno; Palacký University, Olomouc; Szent István University; University of Miskolc; University Sts.Cyril and Methodius – Skopje; Moldova State University; University of Montenegro; “ALEXANDRU IOAN CUZA” UNIVERSITY OF IASI; “BABES BOLYAI” UNIVERSITY OF CLUJ-NAPOCA; THE UNIVERSITY OF BUCHAREST; University of Belgrade; University of Maribor. Typ projektu: študijno-mobilitná sieť, incoming a outgoing študentov a vyučujúcich.

Spoluriešitelia za UMB | Scientist Co-workers at MBU

Bohušová Zuzana, doc. PhDr., PhD.

Koordinátor | Coordinator

University of Vienna, Zentrum für Translationswissenschaft,
Center for Translation Studies Vienna, Austria

Poskytovateľ financí | Financial Support

CEEPUS | Central European Exchange Program for University Studies

Číslo projektu | Project Number

CIII-AT-0119-13-1819

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2007 – 2019

23 / The communist past as perceived by current students studying at universities in the Visegrad states

Anotácia

Komunistická totalitná minulosť vnímaná súčasnými vysokoškolskými študentmi, ktorí študujú na univerzitách v krajinách, ktoré tvoria vyšehradskú skupinu. Filozofická fakulta sa podieľa na projektových aktivitách vrátane kvantitatívneho výskumu, poradenskej podpory, práce s dotazníkmi, účasti na seminári a činností zameraných na šírenie informácií.

Project Summary

The following project deals with the perception of the communist past by the generation born after 1989, shown on the example of current university students from states of the Visegrad group. The goal of the project is to find out how the students view and understand the communist regime and what picture they have about the totalitarian past. In addition to the focus on the communist past, the project also looks at the current students' perception and understanding of democracy. The project seeks answers to the following questions: Do the students perceive any traces of communism within the current political system? Has democracy been adopted by all as a reliable and preferable system? Where do the students see the danger of a totalitarian regime? In their opinion, was the communist regime less harmful and less violent?

Spoluriešiteľ za UMB | Scientist Co-worker at MBU
Reichwalderová Eva, Mgr., PhD.

Koordinátor | Coordinator
Czech University of Life Sciences in Prague, Czech Republic

Poskytovateľ financí | Financial Support
Medzinárodný vyšehradský fond | International Visegrad Fund

Číslo projektu | Project Number
21720115

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2.10. 2017 – 31.10.2018

24 / Právo na nezávislý život a začlenenie do spoločnosti osôb s postihnutím z pohľadu sociálnej a politickej filozofie

Anotácia

Projekt sa venuje problematike integrácie ľudí so zdravotným postihnutím do spoločnosti a kritickej analýze transformácie zariadení sociálnych služieb na základe ľudských práv, sociálnej rovnosti a sociálnej spravodlivosti. Spojenie týchto konceptov nájdeme v rôznych strategických dokumentoch na národnej aj medzinárodnej úrovni. Projekt vychádza z tézy, že kvalita sociálnych služieb je nerozlučne spojená aj s implementáciou, reálnym napĺňaním, rešpektovaním, inštitucionalizovanou ochranou a kontrolou dodržiavania ľudských práv osôb, ktorým sa poskytuje nejaká sociálna služba. Zámerom projektu je predložiť jasné vymedzenie práva na nezávislý život a súvislosti medzi pojмami sebaurčenie, autonómia, spôsobilosti so zreteľom na právo postihnutých osôb na integráciu a začlenenie do spoločnosti.

Kľúčové slová: Ľudské práva, inklúzia, sociálne služby, právo na nezávislý život, autonómia, sebaurčenie, sociálna spravodlivosť, inštitúcia, deinštitucionalizácia a transformácia sociálnych služieb

24 / The right to independent living of people with disabilities and their inclusion into society from the perspective of social and political philosophy

Project Summary

The aim of the project is to investigate the topic of integration of people with disabilities in society and to provide a critical analysis of the transformation of social services on the basis of human rights, social equality and social justice. These key concepts are present in various strategic documents at national and international level. The project is based on the notion that the quality of social services is inextricably linked with the implementation, fulfillment, respect, institutional protection and control of human rights of individuals who are being provided with social services. The aim of the project is to provide a clear definition of the right to independent living and the relationships between the concepts of self-determination, autonomy and competences with regard to the rights of disabled people in the process of integration and social inclusion.

Keywords: human rights, inclusion, social services, right to independent living, autonomy, self-determination, social justice, institution, deinstitutionalization and transformation of social services

Vedúci projektu | Principal Investigator
Sedová Tatiana, prof. PhDr., CSc.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Palovičová Terézia Zuzana, doc. PhDr., CSc.; Wollner Ulrich, doc. Mgr., PhD.;
Baranovská Andrea, PhD., PhD.; Drappanová Helena, PhDr., Mgr.;
Wesserlová Magdaléna, Mgr.; Siegel Lukáš, Mgr.; Švec Jakub, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0132/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

25 / Formulácia a reformulácia zmyslu života človeka v jeho hodnotovom systéme (filozofické skúmania)

Anotácia

Projekt je zameraný na reformuláciu teoreticko-metodologických východísk komplexného prístupu ku skúmaniu problému zmyslu života ako duchovného centra ľudskej bytosti v podmienkach postmodernej spoločnosti, poznačenej nihilizmom a relativizmom. Východiskovým predpokladom k jeho riešeniu je objasnenie samotného pojmu zmysel života a pojmov k nemu, v istých ohľadoch, blízkych (napr. cieľ, hodnota, dôvod, ale aj viera, nádej a i.) alebo naopak, protikladných (napr. skepsa, ničota, absurdno, ale aj úzkosť, zúfalstvo a i.). Následná dejinno-filozofická reflexia metamorfóz chápania tohto javu bude komparovaná so špecifiami náboženského, umeleckého a vedeckého prístupu k nemu. Zvláštna pozornosť bude venovaná transformáciám a „skúškam“ zmyslu života v konfrontácii s existenciálnymi fenoménmi utrpenia a smrti na jednej strane a autenticity a lásky na strane druhej.

Kľúčové slová:

Filozofia človeka, zmysel života, autenticita, absurdno, nihilizmus, smrť

25 / Formulation and reformulation of the meaning of human life in his value system (philosophical examinations)

Project Summary

The project is aimed on reformulation of theoretical and methodological basis for a complex approach to examination of the problem of meaning of life as spiritual centre of human being in conditions of post-modern society, affected by nihilism and relativism. The precondition of research is to clarify the term of meaning of life and terms close to it in some aspects (e.g. aim, value, reason and also belief, hope etc.), or opposite ones in the contrary (e.g. scepticism, nothingness, the absurd and also anxiety desperation etc.). Consequently the historically-philosophical reflections on metamorphosis of understanding of this phenomenon will be compared with specifics of religious, artistic and scientific approaches to it. Special attention is going to be paid to transformations and „tests“ of meaning of life in confrontation with existentialist phenomena of suffering and death on one hand, and authenticity and love on the other.

Keywords: Philosophy of man, meaning of life, authenticity, absurdity, nihilism, death

Vedúci projektu | Principal Investigator
Šlosiar Ján, prof. PhDr., CSc.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Pršová Eva, Mgr., PhD.; Palenčár Marián, doc. Mgr., CSc.;
Čáp Juraj, Mgr., PhD.; Androvičová Zlata, Mgr., CSc.; Rácz Attila, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0068/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

26 / Aký je metodologický účel platnej argumentácie?

Anotácia

Rámec výskumu tohto projektu je daný metodologickou otázkou, čo je účelom platnej argumentácie, keď nás zaujíma, akú pravdivostnú hodnotu má veta, ktorá je predmetom argumentácie (tzv. argumentovaná veta). Projekt má dva ciele. Prvým je preskúmať tradičné odpovede, podľa ktorých je účelom platnej argumentácie: a) presvedčiť diskutéra v spornej otázke o argumentovanej vete, b) rozšíriť množinu akceptovaných viet o argumentované vety, c) zdôvodniť argumentované vety. Druhým cieľom je rozvinúť alternatívnu odpoveď, podľa ktorej môže platná argumentácia slúžiť výlučne na d) kritiku argumentovaných viet.

Kľúčové slová: platné argumenty, presviedčanie, objavovanie, zdôvodňovanie, kritika

26 / What is the methodological purpose of valid reasoning?

Project Summary

The framework of this project is set by the methodological question of what is the purpose of valid reasoning, when we are interested in truth values of a statement being argued for (henceforth, well-argued statement). The project has two objectives. The first is to explore traditional answers which claim that the purpose of valid reasoning is: a) to persuade others about the statement at issue; b) to extend the set of accepted statements by well-argued statements; c) to justify statements that are being argued for. The second objective is to elaborate an alternative answer according to which the sole purpose of valid reasoning is d) to criticize statements used in an argument.

Keywords: valid arguments, persuasion, discovery, justification, criticism

Vedúci projektu | Principal Investigator
Taliga Miloš, Mgr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Cepko Jaroslav, Mgr., PhD.; Schmidt Martin, Mgr. Ph.D.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0617/17

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

27 / Slovanské spisovné jazyky v synchrónii a diachrónii: západoslovanský a východoslovanský kontext

Anotácia

Projekt je venovaný spracovaniu teórie spisovných slovanských jazykov na základe ich aktuálneho stavu a osobitostí historického rozvoja jednotlivých skúmaných národných jazykov. Parametre diachrónie a synchrónie boli zvolené ako rámec, pretože nie sú iba jazykovými, literárnymi, kultúrnymi, ale aj filozofickými kategóriami a napomáhajú konceptualizovať a systematizovať rozsiahly faktografický materiál a vedecký výskum odborníkov zo Slovenska, z Poľska, Česka, Ruska, Bieloruska a Ukrajiny. Vychádzame z typológie spisovných jazykov, podľa ktorej medzi jazykmi uvedených štátov existujú vzájomné vzťahy opísateľné podľa viacerých kritérií, pričom za typologicky blízke sa považujú na jednej strane ruština, čeština a polština, na strane druhej slovenčina, bieloruština a čiastočne ukrajinčina, ktoré sa začleňujú k tomu istému typu spisovných jazykov. V projekte je dôležitý porovnávací aspekt, a to tak na rovine kodifikácie, ako aj vo vzťahu spisovateľa a prekladateľa ku kodifikácii.

Kľúčové slová: teória spisovných jazykov, národný jazyk, spisovateľ a kodifikácia, rozvoj jazyka a jeho nariem, typológia slovanských spisovných jazykov, spisovný a literárny jazyk, preklad a kodifikácia

27 / Slavic Standard Languages in Synchrony and Diachrony: West and East Slavic context

Project Summary

The project is devoted to the elaboration of the theory of standard Slavic languages based on their present-day state and the peculiarities of the development of each national language within the scope of study. The parameters of synchrony and diachrony were chosen to constitute the research framework, as these categories are of linguistic, literary, cultural and philosophical character. They help to conceptualise and systematise extensive factual material and scientific research by experts from Slovakia, Poland, the Czech Republic, Russia, Belarus, and Ukraine. We proceed from the typology of standard languages, according to which there are reciprocal relations between the languages of the above-mentioned nations. The Russian, Czech and Polish languages are considered typologically close; similarly, the Slovak, Belarusian and partially Ukrainian are considered typologically close and are incorporated into the same type of standard languages.

Keywords: theory of standard languages, national language, writer and codification, development of language and its standards, typology of Slavic standard languages, standard and literary language, translation and codification

Vedúci projektu | Principal Investigator
Liashuk Viktorija, doc., CSc.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Račáková Anita, Mgr. PhD.; Olchowa Gabriela, doc. Mgr. PhD.; Kováčová Marta, doc. PhDr. PhD.; Schillová Kamila, Mgr. PhD.; Sugay Larisa Anatoljevna, Prof. DrSc.; Repoň Anton, Mgr. PhD.; Brandisz Olha, Mgr. CSc.; Jankovičová Milada, PhDr. CSc.; Čendulová Lucia, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0118/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

28 / Literárne podoby migrácie

Anotácia

Projekt je tematicky zameraný na univerzálny fenomén migrácie v jeho literárnej projekcii. Téma vonkajšej a vnútornej, dobrovoľnej a vynútenej, nevratnej a dočasnej individuálnej alebo kolektívnej migrácie, možnosti prekračovania hraníc reálnych i pomyselných (územných, národných a národnostných, náboženských, jazykových, osobnostných atď.) otvára široké spektrum analyticko-interpretačných možností vnímania vybraných textov slovenskej literatúry. Nejde však o evidovanie jednotlivých druhov migrácie podľa sociologických kritérií, ale o skúmanie literárneho zobrazenia skúseností z migrácie a jej dôsledkov. Pritom sa nevylučuje ani zameranosť na výskum preferencie istých žánrov v určitých etapách literárneho vývinu (napr. cestopisná a memoárová próza), ako aj vplyv dominantnej poetiky daného obdobia na výsledné spracovanie témy.

Kľúčové slová: migrácia, dôsledky migrácie, subjekt, literárny priestor, dejiny slovenskej literatúry

28 / Literary forms of migration

Project Summary

Project is thematically focused on universal phenomenon of migration in its literary projection. Issue of outer and inner, self-imposed and imposed, nonreturnable and temporary, individual or collective migration and option of overcoming real or imaginary (geographical, national, ethnical, religious, linguistic, personal etc.) borders opens a wide range of analytical-interpretative possibilities of reception of chosen texts in Slovak literature. The aim is not to collect and file individual types of migration according to sociological criteria, but to examine literary depiction of experience with migration and its consequences. We do not exclude possible focus on research of preferences of certain genres in specific periods of literary development (e. g. travel and memoir prose), as well as on influence of dominant poetics in given era in final elaboration of theme.

Keywords: migration, consequences of migration, subject, literary field, history of Slovak literature

Vedúci projektu | Principal Investigator
Kubealaková Martina, Mgr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Bariaková Zuzana, PaedDr., PhD.; Jakubík Henrich, Mgr., PhD.;
Marta Germušková, doc. PhDr., CSc.; Mihalková Gabriela, PhDr., PhD.;
Šedíková Čuhová Paulína, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0157/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

29 / Mentálno-jazykové inakosti a kultivovaná komunikácia

Anotácia

Vedecký projekt je súčasťou poznávacieho priestoru, ktorý prináleží predovšetkým kognitívnej a sociokultúrnej lingvistike. V sociokultúrnej lingvistike sú integrované poznatky zo sémantiky, pragmatiky, diskurznej analýzy, teórie komunikácie a interakčnej sociolingvistiky. V základe koncipovaného projektu je poznanie, že v súčasnosti vznikajú aj pretrvávajú komunikačné nedorozumenia medzi (super)spoločenstvami navzájom, aj medzi (super)spoločenstvami a jednotlivcom, ktoré majú viacero príčin. Jednou z podstatných príčin sú rozdielne mentálne uchopovania a s ním spojené aj rozdielne jazykové (rečové) uchopovania určitých výsekov zo sociokultúrnej (napr. fenomén pristávajúceho) a sociocivilizačnej skutočnosti (napr. využitie a zneužitie výsledkov vedy v oblasti medicíny) zo strany komunikačných partnerov. Výstupom projektu má byť identifikácia, opis a interpretácia mentálno-jazykových inakostí používateľov jazyka patriacich do rôznych sociokultúrnych spoločenstiev.

Kľúčové slová: identita, mentálno-jazykové inakosti, kultivovaná komunikácia, ústne a písané komunikáty, mentálne a lexikálne polia. konverzačná a diskurzívna analýza, metóda verbálnych asociácií

29 / Mental-language otherness and standard communication

Project Summary

Research project belongs especially to the field of cognitive and socio-cultural linguistics. The last mentioned merges knowledge from semantics, pragmatics, discourse analysis, theory of communication and interactional sociolinguistics. To certain extend the project under review belongs to didactics of foreign languages and cultures. The basic idea is knowledge on contemporary communication misunderstanding of various origin among (super)societies as well as (super)societies and an individual. One of basic reasons is different mental and relating language depicting of certain socio-cultural (e. g. migration) and socio-civilisation reality (e. g. using and misusing science findings in medicine) by partners in communication. The research outcome will be identification, description and interpretation of mental-language otherness appearing within communication about certain socio-cultural reality among language speakers, belonging to diverse socio-cultural societies.

Keywords: identity, mental-language otherness, standard communication, written and oral communication, conversation analysis, discourse analysis, mental and lexical fields

Vedúci projektu | Principal Investigator

Dobrík Zdenko, doc. PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Lauková Jana, Mgr., PhD.; Molnárová Eva, Mgr., PhD.; Štefaňáková Jana, Mgr., PhD.;
Kolečník Lenčová Ivica, doc. PhDr., PhD.; Urbancová Lujza, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

1/0326/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2016 – 2018

30 / Post-fundacionalizmus ako perspektíva v (aplikovanej) etike

Anotácia

Výskumný tím sa zameria na posúdenie nových trendov (metodik, paradigm) v aplikovanej etike, ktoré sa presadili v najnovšom diskurze a prezentujú sa nad rámec tradičných normatívnych etík. Popri uznávaných metodických paradigmách (kontextualizmus, koherentizmus) sa v súčasnosti výrazne presadzuje nový trend – post-fundacionalizmus. Na Slovensku je post-fundacionálizmus vo vzťahu k aplikovanej etike málo diskutovaný. Projektom nadviažeme na aktuálny diskurz v tejto otázke, vyhodnotíme a overíme jeho aplikačné možnosti v etike. Zároveň budeme overovať a prípadne aj krovať vhodné modely využitia post-fundacionalizmu v jednotlivých oblastiach aplikácie etiky. Následne posúdime jeho teoretickú účinnosť a praktickú perspektívnu v našich podmienkach. Tým, že post-fundacionalizmus predstavuje aj výzvu k základnej rekonštrukcii aplikovaných etík posúdime jeho dopad v teoretickej aj didaktickej rovine.

Kľúčové slová: aplikácia, etika, post-fundacionalizmus, diskurz

30 / Post-fundacionalism like a perspective in (applied) ethics

Project Summary

Our scientific team will concentrate to assessment of new trends (methods, paradigms) in applied ethics which were succeeded in the latest discourse and achieve and wider frame of traditional normative ethics. At present along reputable methodic paradigms (contextualism, coherentism) came to the fore a new trend – post-fundamentalism. Related to applied ethics postfundamentalism is rarely discussed in Slovakia. We want to follow this actual discourse in accordance with this issue, to evaluate and confirm its application possibilities in ethics. We will evaluate and respectively create suitable models of the use of postfundamentalism in various spheres of applied ethics. We will review its theoretical efficacy and practical perspective in our conditions. Since postfundamentalism presents also a challenge to the basic reconstruction of applied ethics we will review its impact in the theoretical and didactic level.

Keywords: application, ethics, post-fundamentalism, discourse

Vedúci projektu | Principal Investigator
Fobel Pavel, prof. PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Martinkovičová Miriam, doc. PhDr., PhD.; Fobelová Daniela, prof. PhDr., PhD.; Čierna Helena, doc., PhD.; Balúnová Zuzana, Mgr.; Jadaš Karol, PhDr.; Klimková Andrea, PhDr., PhD.; Pekar Filip, MUDR.; Forgon Tomáš, MUDR.; Moravec Lukáš, Mgr.; Harabišová Michaela, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0187/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2016 – 2018

31 / Hybridita v jazyku, texte a translácii

Anotácia

Objektom výskumného projektu je aktuálna a frekventovaná hybridita v jazykovej a komunikačnej rovine, ktorá vzniká v dôsledku čoraz výraznejšieho a expanzívnejšieho prestupovania kultúr, podporovaného masmediálnymi technológiami a migráciou. Hybridita ako vlastnosť, hybridizmus ako jav, hybridizmy ako výsledky hybridizácie, hybridizácia ako proces – to sú základné terminologické piliere projektu. Výskumný fókus spočíva v projekcii javu na troch primárnych rovinách: v jazyku, v teste a v procese translačnej komunikácie. Najtypickejším hybridným a hybridizujúcim javom je translácia: východiskové, cieľové texty i proces mediácie majú hybridný charakter. Cieľom projektu je metodologicky, tematicky a komplexne zjednotiť a ukotviť doterajšie diverzné prístupy k skúmaniu hybridných jazykových javov, textov a translátov.

Kľúčové slová: hybridita, jazyk, text, translácia, komunikácia, identita

31 / Hybridity in language, text and in translation

Project Summary

The object of the research project is hybridity in language and communication that is a consequence of increasing blending of cultures. Hybridity as a feature, hybridity as a phenomenon, hybridisms as a results of hybridisation, hybridisation as a process. Research focus is put on projection of the phenomenon on three primary levels: language, text and process of translation communication. The level of language suggests general framework of the research – langue, ideal aspect, in which cognitive dimension of conceptualisation of the world. Text level represents a shift from the ideal to the real (communication). Translation is because of its nature one of the most typical hybrid and hybridizing phenomenon. This project examines what proportion is there between reciprocity and dependence in translation communication and how this relation is demonstrated. The goal of the project is to comprehensively unify and anchor diverse approaches in investigating hybrid language phenomena, texts and translations.

Keywords: hybridity, language, text, translation, communication, identity

Vedúci projektu | Principal Investigator
Huťková Anita, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Bohušová Zuzana, doc. PhDr., PhD.; Djovčoš Martin, PhDr., PhD.; Račáková Anita, Mgr., PhD.;
Mešková Ľudmila, doc. PhDr., PhD.; Jurečková Antónia, Mgr.;
Bajusová Miroslava, PhDr., Ing.; Šuša Ivan, doc. PhDr., PhD.; Hohn Eva, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0551/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2016 – 2018

32 / Literatúra ako literárne konanie a jej konceptualizácia v kľúčových metaforách vzdelávacieho systému

Anotácia

Projekt má literárnovedenú bázu a je zameraný na výskum podôb, predpokladov, cieľov a dôsledkov literárneho konania v rámcoch konkrétnych vzdelávacích systémov. Nadväzuje na konceptualizovanie literatúry ako špecifického (autopoietického) sociálneho systému konaní v rámci štyroch dimenzií produkcie, sprostredkovania, recepcie a spracovania javov považovaných za literárne. Projekt je zameraný na jednu špecifickú časť sociálneho fungovania literatúry: na jej zakomponovanie do vzdelávacích systémov niekoľkých krajín. Cieľom projektu je rozkriť simultaneitu možných formatívnych, kognitívnych, normatívnych, estetických, prípadne hedonistických skúseností pri zaobchádzaní s literárnymi textami v pomere, aký im vymedzujú rámcové vzdelávacie dokumenty, a v kontexte s predstavou vytvárania vzdelanostnej spoločnosti. Napäťia medzi sociálnym systémom literatúra (s jej neraz subverzívnym pôsobením) a systémom vzdelávania sú v projekte ponímané ako dôsledok viac či menej diskrétnych pôsobiacej (štátnej) moci.

Kľúčové slová: literatúra; literárna veda; konceptuálna metafora; vzdelávací systém

32 / Literature in Literary Actions and its Conceptualising Via Key Metaphors of Various Educational Systems

Project Summary

The project is focused on the analysis of variants, predispositions, aims and effects of literary actions within systems of education. The project represents a follow-up type of research orientated on conceptualisation of literatures understood as specific social systems of actions within the four dimensions of elements, considered as "literary": production, mediation, reception, processing. This project is aimed at a particular field of social aspects of literature, which is integration of literature into educational systems of selected countries. The major aim of this project is thus to identify parallels among various types of human experience necessary to master literary texts related to the instrumental possibilities provided by available educational documents, usually rooted in the philosophy of knowledge-based society. The tension between the social system of literature and the "official" systems of education is understood as the result of more or less direct governmental intervention.

Keywords: literature, literary action, literary scholarship, conceptual metaphor, educational system

Vedúci projektu | Principal Investigator

Jančovič Ivan, doc., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Golema Martin, prof. PaedDr., PhD.; Lizoň Martin, Mgr., PhD.; Zemaníková Nadežda, PhDr., PhD.; Feješová-Cepková Zuzana, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

1/0590/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2016 – 2018

33 / Obrazy sveta ako výskumná doména humanitných vied. Produkcia, distribúcia, recepcia a spracovávanie obrazov sveta

Anotácia

Cieľom projektu je identifikovať, analyzovať a interpretovať vybrané sociokultúrne konštrukcie (obrazy) sveta (v tomto rámci aj sebaobrazy vedy), ktoré v súčasnosti výrazne ovplyvňujú naše porozumenie svetu. Projekt sa metodologicky odvíja od vedeckého výkladu skutočnosti (sveta) ako sociálnej konštrukcie reality (obrazu); obraz sveta chápeme ako špecifický spôsob organizácie prvkov skutočnosti do vzájomných súvislostí a vzťahov. Sondy do vybraných obrazov sveta riešitelia uskutočnia prostredníctvom metód vypracovaných v rámci literárnej vedy, filozofie a jazykovedy. Následne budú hľadať nadodborový komunikačný rámec umožňujúci rezonanciu medzi vedami navzájom, aj medzi vedami a ich sociálnym okolím. Projekt je príspevkom k revitalizácii humanitných vied ako operatívneho prostriedku na porozumenie kľúčovým procesom prebiehajúcim v súčasnosti.

Kľúčové slová: obrazy sveta, humanitné vedy, produkcia, distribúcia, recepcia a spracovávanie obrazov sveta

33 / Image of the World as a Research Domain of the Humanities. Production, distribution, Reception and Processing of the Images of the World

Project Summary

The aim of the project is to identify, analyse and interpret selected sociocultural constructions (images) of the world (in this context also the self-images of science), which currently strongly influence our understanding of the world. The methodology of the project is based on the scientific interpretation of reality (the world) as a social construction of reality (image). By the term image of the world we mean a specific way of organization of the elements of reality in a network of connections and relations. The probes into specific images of the world will be conducted by the use of methods developed and elaborated within the fields of literary science, philosophy and linguistics. Researchers from these disciplines will search for a wider transdisciplinary framework of communication, which would enable resonance among the sciences, but also between the sciences and the wider social environment. The project is a contribution to the revitalization of the humanities as a means of understanding the present-day key processes.

Keywords: Humanities, Production, Distribution, Reception and Processing of the Images of the World

Vedúci projektu | Principal Investigator
Golema Martin, prof. PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Jančovič Ivan, doc., PhD.; Šuch Juraj, doc. PhDr., PhD.; Urbancová Lujza, Mgr., PhD.;
Zemaníková Nadežda, PhDr., PhD.; Dobrík Zdenko, doc. PaedDr., PhD.;
Cepková Feješová Zuzana, Mgr.; Dimová Irena, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0747/18
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2020

34 / Exolingválna komunikácia v korpusovom spracovaní

Anotácia

Zámerom výskumného projektu je identifikovať, analyzovať a interpretovať komunikačné stratégie hovoriacich v asymetrickej jazykovokontaktovej komunikačnej situácii a skúmať dopady výberu týchto stratégií na úspešnosť komunikačnej výmeny. Predmetom výskumu je dialóg, ktorého účastníci sú vybavení rôznou mierou kompetencí v rozličných prirodzených jazykoch, pričom nedisponujú spoločným komunikačným kódom. V centre záujmu stojí uplatňovanie stratégií interkomprehenzie (inferencie), mediácie a reformulácie. Výskum sa realizuje na originálnom hovorenom jazykovo zmiešanom korpusovom materiáli, ktorého konštrukcia predstavuje osobitnú pridanú hodnotu projektu.

Kľúčové slová: jazyk, komunikácia, sociolinguistika, hovorený korpus, slovenčina, francúzština

34 / Corpus-Based Analysis of Exolingual Communication

Project Summary

The scope of the research project is to identify, analyze and interpret communication strategies of speakers in the situation of language contact marked by the asymmetry of their communication competences. Its aim is to explore the impact of the presence of these strategies on the efficiency of communication. The focus is on the dialogue between individuals with different competences in various natural languages, without a communication code common to all of them. The main interest goes to the application of strategies such as intercomprehension (inference), mediation and reformulation. The research is based on an original linguistically mixed speech corpus. Its construction represents an important added value of the project.

Keywords: language, communication, sociolinguistics, speech corpus, Slovak, French

Vedúci projektu | Principal Investigator
Chovancová Katarína, doc. PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Gajdošová Katarína, Mgr., PhD. (za JÚĽŠ SAV), Zázrívčová Monika, Mgr., PhD.;
Košteková Monika, Mgr.; Adamčiak Miroslav, Mgr.; Šedovičová Simona, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0020/18
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2020

35 / Štylistika mienkotvornej elektronickej tlače strednoprúdového a alternatívneho typu

Anotácia

Projekt interdisciplinárneho základného výskumu je koncepčne zameraný na štylistiku elektronickej tlačovej produkcie so spravodajským a persuazívnym vplyvom na komunikujúce spoločenstvá v tzv. postfaktuálnej, resp. postpravdovej ére. Teoreticko-metodologické východiská, konceptuálne rámce a predpokladané výsledky riešenia integruje myšlienka operatívnej súvzťažnosti medzi spoločenskými podmienkami a ich jazykovo-komunikačnými prejavmi v moderných komunikujúcich spoločenstvách. Vodiaca línia projektu sa exponuje na podloží všeobecných („svetových“, globálnych, niveličujúcich) a jedinečných („domácich“, lokálnych, diferencujúcich) mediálne determinovaných atraktorov. Projekt počíta s ich vplyvným dosahom na orientáciu a ponímanie sveta, dorozumievanie, myslenie, rozhodovanie a správanie, hodnotové a vzdelávacie systémy a ďalšie stránky života spoločenstva. Prameň na kontrastívne analýzy, interpretácie a zovšeobecnenia utvoria súbory webových mediálnych produktov najmä v slovenčine a vybraných jazykoch.

Kľúčové slová: prirodzený jazyk, interdisciplinarita, všeobecná jazykoveda, štylistika, sociolingvistika, pragmatika, axiológia, mediálna komunikačná sféra, mienkotvorná elektronická tlač, mainstream, alternatívna tlač

35 / Stylistics of mainstream electronic media of the centrist and alternative type

Project Summary

The project is conceptually focused on stylistics of print media in the electronic form with their informative and persuasive influence on communicating communities in the so called post-factual or post-truth era. Theoretical-methodological bases, conceptual frameworks as well as expected findings of the project are integrated by the idea of operative correlation of social conditions and their linguistic and communicative manifestations in the modern communicating communities. The essential line of the project is exposed on the background of the general and unique attractors which are determined in the media. The project counts on their influential impact on the world orientation as well as its understanding, communicating, the way of thinking, decision making and behaviour, value and education systems, and other aspects of the community life. Sets of web media products in the Slovak language and other selected languages will create the source for analyses, their interpretations and generalizations.

Keywords: natural language, interdisciplinarity, general linguistics, stylistics, sociolinguistics, pragmatics, axiology, media communication sphere, mainstream electronic media, alternative print media

Vedúci projektu | Principal Investigator
Patráš Vladimír, prof. PaedDr. CSc.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Odaloš Pavol, Dr.h.c. prof. PaedDr. CSc.; Lomenčík Július, doc. PaedDr.PhD.; Genčiová Annamária, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0598/18
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2020

36 / Rôzne podoby chápania negatívnej slobody v súčasnej (liberálnej) politickej filozofii

Anotácia

Negatívne a pozitívne vymedzenie pojmu „sloboda“ v Berlinovej koncepcii je podnetné pre analýzu vzťahov medzi štátom a individuálnymi slobodami občana aj v súčasnom politickom liberalizme. Najmä problém negatívnej slobody, v ktorom sú zahrnuté otázky demarkácií štátu a determinantov individuálnych slobôd sa v dnešnom svete politických manipulácií stáva mimoriadne aktuálny. Cieľom projektu je preto analyzovať limity zasahovania štátu do individuálnych slobôd, a poukázať na to, kedy štát obmedzuje tieto slobody. Východiskom pre analýzu budú jednotlivé koncepcie negatívneho chápania slobody v sociálnej filozofii politického liberalizmu. Predmetom analýzy je status negatívnej slobody, ktorý je podmienený úsilím formovať nový pohľad na hranice negatívnej slobody alebo slobody ako dôsledku pozície spravodlivosti a poukázať na faktory, ktoré vytvárajú negatívne chápanie slobody (pluralita hodnôt a cieľov, priorita a preferencia hodnôt, atď.) z odlišnej perspektívy súčasných teórií politického liberalizmu.

Kľúčové slová: negatívna sloboda, zasahovanie, hranice, politická filozofia, politický liberalizmus

36 / Various forms of understanding of the notion of negative freedom in contemporary (liberal) political philosophy

Project Summary

Negative and positive concepts of ‘freedom’ in the approach of I. Berlin inspire to analyse the relations between state and individual freedoms in the scope of current liberalism. Notably the problem of negative freedom, including questions of state demarcation and determinants of individual freedoms, became exceptionally significant in contemporary world of social and political manipulations. Project’s aim, therefore, is to analyse the limits of state interference into individual freedoms and to point out when the state is restricting them. The theories of negative freedom present a starting point of analysis. Its subject is the status of negative freedom that is qualified by the effort to form a new view on the limits of negative freedom or freedom as a result of the position of justice. Also, we want to point out factors, which determine the negative understanding of freedom (plurality of values and ends, priority and preference of values, etc.) from different perspective of current liberal theories.

Keywords: negative freedom, interference, limits, political philosophy, political liberalism

Vedúci projektu | Principal Investigator
Wollner Ulrich, doc. Mgr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Zvarík Michal, Mgr., PhD.; Škutová Daniela, doc. PhDr., PhD.; Dunaj Ľubomír, Mgr., PhD.; Kováčová Simona, Mgr., PhD.; Koniar Ivan, Mgr. PhD.; Steinhauser – Wesserlová Magdaléna, Mgr.; Švec Jakub, Mgr.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0496/18
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2020

37 / (E)migrácia ako politický, etický, jazykový a kultúrny fenomén v ére globalizácie

Anotácia

Západné kultúry ako aj EÚ v súčasnosti čelia bezprecedentnej migračnej kríze. Vystúhovalectvo je zároveň historicky a kultúrne prítomným javom aj na Slovensku, keďže v súčasnosti až 2,8 milióna Slovákov žije v zahraničí. (E)migrácia, rovnako ako problematika vytrácania slovenských kultúrnych elít v dôsledku emigrácie a prerušenia väzieb k vlastnej "národnej identite" preto predstavuje jeden z najaktuálnejších problémov Slovenska i globalizovaného sveta. Predložený projekt (primárne zacielený na pedagogickú aplikáciu zberu údajov a vedeckého výskumu a materializovaný vo forme dvojjazyčnej interaktívnej vysokoškolskej učebnice) sa zameriava na interdisciplinárne (historicky, politologicky, kulturologicky a lingvisticky) prepojený komplexný výskum fenoménu "emigrácie" a "emigrantskej identity" a jej uměleckého zhodnotenia v literárnej tvorbe.

Kľúčové slová: lingvokulturológia, lingvoreálie, literatúra, medzinárodná , migrácia

37 / (Im)migration as a Political, Ethical, Linguistic and Cultural Phenomenon in the Era of Globalisation

Project Summary

Western cultures as well as the EU countries face an unprecedented migration crisis nowadays. At the same time, immigration has been historically and culturally present in Slovakia - currently as many as 2,8 million Slovaks live abroad. Diminishing of the Slovak cultural élites, resulting from emigration and loss of bonds to one's "national identity" has recently become more urgent than ever before. Therefore, the primary objective of this interdisciplinary historical, politological, cultural and linguistic project, (which is primarily focused on a paedagogical application of research outcomes, later materialised in a bilingual interdisciplinary coursebook), is thus an analysis of the phenomenon of "emigrant identity" and its artistic rendition in literary production.

Keywords: lingvistic culturology, lingov-realism, literature, international, migration, immigration, exile, exile author, identity

Vedúci projektu | Principal Investigator

Javorčíková Jana, doc. PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Höhn Eva, Mgr., PhD.; Pecníková Jana, PhDr., PhD.; Badinská Mária, PaedDr., PhD.; Kubuš Martin, PhDr., PhD.; Ličko Roman, PhDr., PhD.; Zelenková Anna, doc. PhDr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support

Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

033UMB-4/2017

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2017 – 2019

38 / Facilitácia čitateľskej kompetentnosti a výučba odborných cudzích jazykov na vysokých školách technického zamerania

Anotácia

Kvalitná príprava absolventov vysokých škôl technického zamerania pre prax vyžaduje, aby ovládali odborný cudzí jazyk v svojej profesnej oblasti. Realizácia tohto projektu a jeho plánované výstupy majú za cieľ prispieť k skvalitneniu výučby odborných cudzích jazykov a facilitovať čitateľskú kompetentnosť študentov. Jeho hlavnými výstupmi sú elektronické učebné texty pre šesť študijných odborov vysokých škôl technického zamerania v Slovenskej i Českej republike: lesníctvo (anglický jazyk, nemecký jazyk), drevené stavby (anglický jazyk), protipožiarna ochrana a bezpečnosť (anglický jazyk), dizajn nábytku a interiéru (anglický jazyk), ekológia a environmentalistika (anglický jazyk) a strojárstvo (anglický jazyk). Rovnako dôležitým výsledkom sú aj dvojjazyčné (anglicko-slovenské a nemecko-slovenské) glosáre odbornej slovnej zásoby, či rôzne podporné elektronické materiály na rozvoj čitateľskej kompetentnosti študentov.

Kľúčové slová: cudzí jazyk, e-vzdelávanie, motivácia, terminologický slovník, učebné texty

38 / Developing the reading competency and teaching technical foreign languages at technical universities

Project Summary

Quality preparation of graduates from technical universities for the practice requires mastering a foreign language including the professional aspects (vocabulary, phrases etc.). This project and its planned outputs are focused on improving the quality of teaching foreign languages and facilitating the reading competency of students. Its main outputs will be in the form of electronic course books for six university study programmes with the technological focus, which are taught in the Slovak as well as the Czech Republic: Forestry (English and German language), Timber Frame Structures (English language), Fire Protection and Safety (English language), Furniture and Interior Design (English language), Ecology and Environmental Studies (English language) and Mechanical Engineering (English language). Moreover, bilingual glossaries (English – Slovak and German – Slovak) of professional word stock and further supporting electronic materials aimed at developing the reading competency of students will be an important part of the outputs.

Keywords: foreign language, e-learning, motivation, bilingual glossary, course book, Professional language, electronic materials

Vedúci projektu za UMB ako spolurozhiteľ | Principal Investigator at MBU

Chovancová Katarína, doc. PhDr., PhD.

Koordinátor | Coordinator

Veverková Darina, PaedDr., Ph.D., Technická univerzita vo Zvolene, Ústav cudzích jazykov

Poskytovateľ financí | Financial Support

Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

010TU Z-4/2017

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2017 – 2019

39 / Tvorba modernej vysokoškolskej učebnice z profesijných etík

Anotácia

Profesijné etiky sú dnes súčasťou vysokoškolských študijných programov etiky a aplikovanej etiky, ktoré podporujú základný účel vysokoškolskej prípravy odborníkov na etiku a jej inštitucionalizáciu v praxi. Vzhľadom na to, že v našich podmienkach ide o relatívne nové študijné programy, zaznamenávame nedostatok učebníč, didakticky transformovaných a vhodných učebných textov a materiálov hlavne slovenských autorov. Predkladaný projekt vychádza z tejto potreby a predstavuje ucelený metodologicko - didaktický text učiteľov Katedry etiky a aplikovanej etiky FF UMB v Banskej Bystrici, špecializujúcich sa na jednotlivé profesijné etiky (učiteľská, lekárska, ošetrovateľská, novinárska etika, etika v profesii politika, manažéra, vojaka a ď.).

Kľúčové slová: aplikovaná , etika, prax, teória, učebnica

39 / Creation of modern university textbook of professional ethics

Project Summary

At present the professional ethics are the part of university ethics and applied ethics curriculums, which support the basic purpose of the university expert preparation and its institutionalization in practice. Taking into consideration that these are quite new curriculums, we can see the deficit of textbook, didactically transformed and suitable texts and other stuff, mostly of Slovak authors. The projects in case arises from this necessity and presents the methodologic - didactic text of the ethics and applied ethics department instructors of FF UMB in Banská Bystrica, who are specialized in professional ethics (teacher, doctor, nurse, journalist, politician, manager, military ethics and others).

Keywords: ethics, applied, professional, theory, practice, textbook, easy study

Vedúci projektu | Principal Investigator

Kovalčová Daniela, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Kováčová Daniela, PhDr., PhD.; Ďurčík Vladimír, doc. PhDr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support

Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

017UMB-4/2016

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2016 – 2018

40 / Vysokoškolská učebnica kritického myslenia s elektronickou podporou

Anotácia

Hlavným výstupom predkladaného návrhu je vysokoškolská učebnica zameraná na kritické myslenie. Učebnica je rozdelená na teoretickú a praktickú časť, pričom praktická časť je podporená interaktívou a dynamickou webovou stránkou. V teoretickej časti učebnice riešitelia zmapujú a didakticky spracujú kľúčové pojmy, kategórie, techniky, postupy a vedomosti týkajúce sa kritického myslenia. V praktickej časti ponúknu konkrétnu úlohy a cvičenia, na rozvinutie požadovaných schopností a zručností. Teoretická časť je rozvrhnutá do troch oblastí: argumentácia (základné argumentačné pravidlá a stratégie), vyhodnotenie argumentácie (najčastejšie argumentačné chyby) a prezentácia argumentácie (základy kritického písania, akademické spory a kontroverzie). Praktická časť dopĺňa teoretickú didakticky prispôsobenými cvičeniami, úlohami a návodmi na prácu s konkrétnym akademickým textom. Dlhodobá aktualizácia praktických cvičení a úloh je zabezpečená webovou stránkou s voľným on-line prístupom.

Kľúčové slová: analýza, argumentácia, kritické myslenie, logika, prezentácia

40 / Academic Textbook on Critical Thinking with Webpage Support

Project Summary

The main objective of the proposal is an academic textbook on critical thinking. The textbook is divided into theoretical and practical parts. The practical part is supported by interactive and dynamic webpage. Key notions, categories, procedures and basic knowledge of critical thinking are discussed and methodologically prepared in the theoretical part. Practical part provides exercises and tasks in order to improve skills and knowledge that are required by the subject matter. The theoretical part covers three areas: argumentation (basic rules and strategies), evaluation of arguments (common argumentative errors), and argument presentation (basics of critical writing, academic debates and controversies). The practical part consists of methodologically prepared exercises and tasks supplemented by extracts from academic literature. Long term update of exercises and tasks is provided by free-access website.

Keywords: critical thinking, argumentation, presentation, analyses, logic

Vedúci projektu | Principal Investigator
Schmidt Martin, Mgr., PhD.

Spoluriešiteľia | Scientist Co-workers
Taliga Miloš, Mgr., PhD.; Šedík Michal, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
010UMB-4/2016

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2016 – 2018

41 / Vysokoškolské vzdelávanie pre udržateľnosť (hodnotové rámce, kompetencie a nástroje pre implementáciu udržateľnosti v edukačnej praxi)

Anotácia

Projekt je zameraný na inovatívne a nové formy a metódy výučby aktuálnej a synergickej témy "udržateľnosť a udržateľný rozvoj" vo vybraných vyučovacích predmetoch, ktoré sú zaradené do študijných plánov jednoodborového štúdia aplikovanej etiky; medziodborového štúdia aplikovanej etiky v kombinácii; študijného programu etická výchova (učiteľstvo akademických predmetov). Ide o povinné a povinno-voliteľné predmety: (1.) prípadovosť - komunikácia - ekologická etika; (2.) manažérská etika; (3.) globálna, multikultúrna a environmentálna výchova; (4.) odborná prax. Inováciou kurikula a výučby uvedených predmetov podporujeme rozvíjanie a implementáciu princípov udržateľnosti, ale najmä tie kompetencie, ktoré s udržateľnosťou a udržateľnými komunitami súvisia.

41 / Higher Education for Sustainability (Values frameworks, Competences and Tools for the implementation of Sustainability in Education Practise)

Project Summary

The project is focused on innovative and new forms and methods of teaching and synergistic current theme of "sustainability and sustainable development" in selected subjects that are included in the curricula of single-subject study of applied ethics; interdisciplinary study of applied ethics in combination; Ethics education (teaching academic subjects). The compulsory and compulsory-optional courses (1) prípadovosť - communication - environmental ethics; (2) business ethics; (3) global, multicultural and environmental education; (4) professional experience. Upgrading the curriculum and teaching these subjects is supporting the development and implementation of sustainability principles, but in particular those competencies that sustainability and sustainable communities are linked.

Vedúci projektu | Principal Investigator
Klimková Andrea, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Fobelová Daniela, prof. PhDr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
001UPJŠ-4/2017

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2018

42 / Cudzojazyčná edukácia v seniorskom veku

Anotácia

Predložený projekt sa venuje tým andragogickým, geragogickým, psychologickým a didaktickým východiskám, ktoré majú priamy a nepriamy vplyv na vzdelávania jedincov v seniorskom veku a obzvlášť sa zameriame na tie, ktoré sú kľúčové pri cudzojazyčnej edukácii, konkrétnie pri výučbe anglického jazyka na univerzitách tretieho veku, kluboch dôchodcov a pod. Považujeme za dôležité poukázať na tie determinanty, ktoré ovplyvňujú úspešnosť jazykového vzdelávania seniorov nielen vo vzťahu k rozvíjaniu ich komunikačnej kompetencie v anglickom jazyku, ale aj vo vzťahu k ich osobnostným a sociálnym potrebám. Naším zámerom je vzbudiť povedomie o vzdelávacích potrebách a prístupe k seniorom pri výučbe cudzích jazykov medzi študentmi a absolventmi učiteľstva akademických predmetov - špecializácia anglický jazyk, ktorí budú ako učitelia/lektori pôsobiť aj na univerzitách tretieho veku, jazykových školách a iných inštitúciách, ktoré ponúkajú vzdelávanie seniorom u nás a v zahraničí.

Kľúčové slová: cudzí jazyk, didaktika, senior, výučba, vyučovací proces

42 / Teaching foreign languages to senior learners

Project Summary

Nowadays human life is being prolonged and many seniors spend their lives more actively than in the past. Every society has to react to an increasing number of seniors and be prepared not only use the potential of elderly people but offer them a possibility of self-realization and self-appreciation. The aim of the project is to describe possibilities of education of seniors with a special focus on teaching English to seniors as a way of self-realization. Language learning has following functions in seniors' life: communicative, compensation, relaxation and stimulating. All of them play an important role in their everyday life. We will focus on a senior as a person with specific needs, wants and lacks which have to be considered by teachers who teach them whichever subject, English included. In service teacher training at Slovak universities does not prepare trainees for a situation when they have to teach English to seniors. In general, pre-service and in-service teachers need to increase their awareness of specific methods, approaches and techniques used in senior language education in order to reach its aims.

Keywords: senior learner, English as a foreign language, teaching methods and approaches, geragogy, psychology

Vedúci projektu | Principal Investigator
Homolová Eva, doc. PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Vajdičková Renata, PaedDr., PhD.; Vašašová Zlata, doc. PhDr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
003UMB-4/2018

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2020

43 / Inovatívne metódy vo výučbe kultúrnych štúdií

Anotácia

Za posledných 15 rokov sa pôvodný koncept kultúry a kultúrnej identity mení vplyvom reflexívneho prístupu, ktorý sa nazýva multiple-identities approach, angl., teda ide o prístup založený na rozoznávaní tzv. viacnásobnej identity. Pod vplyvom globalizácie a migrácie sa do popredia dostávajú otázky interkultúrnych rozdielov, neznalosti iných resp. cudzích kultúr a namiesto zastrešenia tejto problematiky zo strany odborníkov, sa k téme vyjadruje široká verejnosť, pričom práve internet a digitálna sféra ponúka nesmierne množstvo príležitostí na šírenie skreslených informácií podporujúcich vzrast nacionalizmu, xenofóbie a extrémizmu, ktorý sledujeme aj v poslednom období. Cieľom projektu je priniesť do tejto sféry odborný pohľad. Interkultúrne súžitie sa totiž stalo súčasťou našej bežnej reality (bežného života) a v odbornej i širšej spoločenskej sfére chýba dostatočná informačná báza, ktorá by priniesla relevantné poznatky, ako na akademickú pôdu, tak aj do celospoločenskej sféry.

Kľúčové slová: interkultúrne vplyvy, kultúra, multikultúra, vysokoškolské vzdelávanie

43 / Innovative Methods in Teaching Cultural Studies

Project Summary

The concept of culture and cultural identity has been changing for the last fifteen years which was influenced by reflexive approach called multiple-identities approach. This approach is based on recognition of the so called multiple identity. The questions related to intercultural differences and insufficient knowledge about foreign cultures have come to the fore and these topics are being discussed more than ever among general public, not only in the sphere of professionals as it was before, due to the influence of globalization and migration. Internet offers immense number of opportunities, spreading false information quite often and supporting increase of nationalism, xenophobia and extremism which have been viewed in the last few years. The aim of the project is to explore this topic from the scientific point of view. Intercultural existence has become part of our ordinary reality (everyday life) and in the scientific and other professional circles there is a lack of sufficient information database which would bring more relevant knowledge into the sphere of academic and social life.

Keywords: culture, interculturality, multiculturality, intercultural influences, cultural identity

Vedúci projektu | Principal Investigator
Pecníková Jana, PhDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Höhn Eva, Mgr., PhD.; Mešková Ľudmila, doc. PhDr., PhD.; Borisenková Alla, Mgr.; Poliak Peter, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
033UMB-4/2018

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2020

44 / Rozvoj komunikačnej kompetencie v slovenčine ako materinskom jazyku v komunitách Slovákov žijúcich v zahraničí

Anotácia

Projekt je zameraný na podporu rozvíjania komunikačnej kompetencie v slovenskom jazyku ako materinskom jazyku u príslušníkov krajanských jazykových spoločenstiev Slovákov žijúcich v západnej Európe. Jeho cieľom je vytvorenie podmienok, príležitostí a moderných didaktických nástrojov na osvojovanie si slovenského jazyka ako materinského jazyka a prehľbovanie si komunikačnej zručnosti u žiakov vo veku 10 – 15 rokov, navštevujúcich 2. stupeň základnej školy prostredníctvom komunikovania v elektronickom prostredí. Rovnako sa zameriava na skvalitňovanie odbornej prípravy pracovníkov a pracovníčok pôsobiacich v neformálnom vzdelávaní žiakov v oblasti všeobecnej didaktiky a odborovej didaktiky slovenčiny ako cudzieho jazyka.

Kľúčové slová: didaktika slovenského jazyka a literatúry, lingvodidaktika, materinský jazyk, primárna edukácia, učebná pomôcka

44 / Developing communicative competence in Slovak as a mother tongue in the communities of Slovaks living abroad

Project Summary

The project supports development of the communicative competence in Slovak as a mother tongue of member of compatriot linguistic communities of Slovaks living in Western Europe. Its aim is to create favourable conditions, opportunities and modern didactic tools for acquisition of Slovak language as a mother tongue and for improving communication skills of 10 – 15-year-old pupils through communication in an electronic environment. The project focuses as well on providing instruction to informal educators of these pupils in the field of general didactics and methodology of teaching Slovak as a foreign language.

Keywords: Slovak language, mother tongue, foreign language, methodology of teaching Slovak language, electronic communication

Vedúci projektu | Principal Investigator
Urbancová Lujza, Mgr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Bariaková Zuzana, PaedDr., PhD.; Kubealaková Martina, Mgr., PhD.;
Drugová Zuzana, PhDr.; Genčiová Annamária, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
034UMB-4/2018

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2019

45 / In Between?

Project Summary

The international and interdisciplinary project “In Between?”, that is addressed to the young generation of researchers and artists, provides the opportunity to learn history efficiently through exploring the oral histories, as well as to gain and develop documentary and archiving skills and exchange good practices in the field of historical research.

The project aims to encourage the young generation of Europeans to explore 20th-century history by speaking with those who lived it. Participants are given a unique opportunity to gain theoretical and practical experience in documenting oral stories.

Participants will travel to Berlin, Mostar, Vojvodina and the Polish-Lithuanian borderland, and to the Prespa Lakes region, the Albanian-Montenegrin borderland, the Hungarian-Romanian borderland and the Spanish-French borderland.

After 4-day workshops participants will have learned the theoretical basics of interview methodology, digital video-camera operation, photography, digitalisation of visual materials, archiving and historical context. Then, they will be divided into groups of six to travel to border towns and other localities for seven days. During their stay they will conduct and document interviews with local inhabitants. Recollections, sound and video recordings, photographs, letters as well as scanned documents and other items reflecting the daily life of the communities will constitute a basis for building accounts of their travel that will be shared with historical institutions and local archives, including the National Digital Archive in Poland and the Virtual Shtetl (Museum of the History of Polish Jews).

Vedúci projektu za UMB ako spoluriešiteľa | Principal Investigator at MBU
Pecníková Jana, PhDr., PhD.

Koordinátor | Coordinator
Mr Rafał Rogulski, European Network Remembrance and Solidarity, Poland

Poskytovateľ financí | Financial Support
Medzinárodný vyšehradský fond | International Visegrad Fund

Číslo projektu | Project Number
21640033

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2018

46 / Pohybová aktivita ako prevencia funkčných porúch oporného a pohybového systému stredoškolákov

Anotácia

Výskumné riešenie implementácie zdravotných cvičení vo vyučovaní telesnej a športovej výchove na oporný a pohybový systém žiakov stredných škôl poukáže a rozšíri poznatky o vplyve zdravotne orientovaných telesných cvičeniach v diverzifikovanej obsahovej náplni vyučovacieho predmetu, z hľadiska inovácie, ktorý podporí vedomie účinnosti a významu zdravotných cvičení pre zdravie žiaka.

Kľúčové slová:

funkčná porucha, oporný a pohybový systém, pohybová aktivita, telesná a športová výchova, žiak

46 / Physical activity as prevention of functional disorders related to the musculoskeletal system of secondary school students

Project Summary

Research-based implementation of exercises focused on the musculoskeletal system of secondary school students during physical education classes will widen the knowledge concerning the impact of health-oriented physical exercises within diversified syllabi of the subject that will raise awareness of effectiveness and importance of physical exercises for students and their health.

Keywords:

functional disorder, the musculoskeletal system, physical activity, physical and sport education, student

Vedúci projektu | Principal Investigator

Bendíková Elena, doc. PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Pivovarniček Pavol, PaedDr., PhD.; Jančoková Ľudmila, prof. PaedDr., CSc.; Novotná Barbora, Mgr.; Marko Michal, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

1/0242/17

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2017 – 2019

47 / Miesto turistiky a športovo - pohybových aktivít v prírodnom prostredí v spôsobe života seniorov

Anotácia

Zisťovaním motívov, názorov, záujmov na miesto turistiky a športovo- pohybových aktivít v prírode u seniorov, sa dozvieme prierezové informácie, na základe ktorých sa budeme snažiť objektivizovať a efektívnejšie predikovať trendy a ich potreby. Prehodnocovanie doterajších poznatkov na realizáciu turistických, športových a pobytových aktivít v prírodnom prostredí nastoľuje nové otázky ohľadne ich príťažlivosti a prístupnosti pre cielene vybranú cieľovú skupinu. Len poznanie týchto atribútov sa následne môže stať základným predpokladom pre ich efektívnejšie využívanie. Pritom musíme chápať tieto skutočnosti v širších súvislostiach – v kontexte všeobecného a harmonického rozvoja a udržateľnosti osobnosti, čo predstavuje zosúladenie všetkých činností zacielených na zharmoznovanie vybraných aktivít smerujúcich k ich plnohodnotnej realizácii.

Kľúčové slová: motívy, názory, postoje, záujmy, možnosti, podmienky, turistika, športy a pohyb, prírodné prostredie, seniori

47 / Importance of hiking and outdoor activities in the senior's way of life

Project Summary

Based on motives, opinions, interests and importance of hiking and outdoor activities in the group of seniors we can objectify and efficiently predict the special trends and needs. Reassessment of current knowledge about the forms of hiking and other outdoor activities creates new questions about the attractiveness and accessibility for selected target group. Knowing these attributes may subsequently become a prerequisite for efficient use. It is important to understand these facts in a wider context of comprehensive and harmonious personal development and sustainability, what presents the alignment of all activities with the aim of fully fledged implementation.

Keywords: motives, opinions, attitudes, interests, opportunities, conditions, hiking, sports and movement, the natural environment, seniors

Vedúci projektu | Principal Investigator
Görner Karol, prof. PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Kompán Jaroslav, PaedDr., PhD.; Stráňavská Stanislava, PaedDr., PhD.;
Smoleňáková Natália, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0490/17
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

48 / Vplyv tréningu na pohybové schopnosti, telesný a funkčný vývin 5-6 ročných detí

Anotácia

Z hľadiska prínosu pre športový tréning je jedným z najdôležitejších problémov zisťovanie odozvy tréningu na organizmus. Naše zameranie smeruje v uvedenej problematike do populácie detí vo veku 5-6 rokov. Cieľom nášho výskumu je zistiť vplyv tréningu v etape športovej predprípravy. Vplyv tréningu budeme hodnotiť na základe zmien úrovne pohybových schopností, telesného a funkčného vývinu a na základe zmien v zložení tela. Obdobie sledovania bude zamerané na jeden ročný tréningový cyklus, ktorý u detí v tomto veku zodpovedá obdobiu jedného školského roka. Výskum bude prebiehať v prípravkách detí v športových odvetviach: atletika, gymnastika, plávanie, príp. v iných športoch.

Kľúčové slová: 5 - 6 ročné deti. Etapa športovej predprípravy. Pohybové schopnosti. Telesný vývin. Funkčný vývin. Atletika. Gymnastika. Plávanie

48 / Training influence on motor skills, physical and functional development of 5-6 -year-old children

Project Summary

In terms of contribution to sports training, one of the most important problems is the detection of training response on the body. In this issue our focus is directed in the population of children aged 5-6 years. The aim of our research is to investigate the effects of training in pre-season phase. The effect of training will be evaluated on the basis of changes in the level of motor skills, physical and functional development and on the basis of changes in body composition. The monitoring period will focus on one annual training cycle, which in children of this age matches the period of one school year. Research will be conducted in the children's prep of these sports: athletics, gymnastics, swimming, alternatively in other sports.

Keywords: 5 – 6 - year-old children. Pre-season phase. Motor skills. Physical development. Functional development. Athletics. Gymnastics. Swimming

Vedúci projektu | Principal Investigator

Čillík Ivan, prof. PaedDr., CSc.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Kremnický Juraj, Mgr., PhD.; Mandzáková Martina, PaedDr., PhD.; Willwéber Tomáš, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

1/0571/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2016 – 2018

49 / Intervenčný program BUBO a rozvoj pohybových schopností žiakov základných škôl

Anotácia

Cieľom projektu je zistiť stav telesného, motorického a funkčného rozvoja žiakov nižšieho sekundárneho vzdelávania. Následne overiť v školskej praxi účinnosť realizácie intervenčného programu na úroveň pohybových schopností a telesnej zdatnosti žiakov nižšieho sekundárneho vzdelávania.

Kľúčové slová: Intervenčný program, žiak, pohybové schopnosti

49 / „BUBO“ Intervention Programme and the Development of Physical Abilities of Primary Education Students

Project Summary

The objective of the project is to ascertain the condition of physical, motor and functional development of lower secondary education students and subsequently, to verify the effectiveness of the implementation of intervention programmes in practice, on the level of physical abilities and fitness of lower secondary education students.

Keywords: intervention programme, student, physical abilities

Vedúci projektu | Principal Investigator
Mandzák Peter, PaedDr., PhD.

Spoluštitelia | Scientist Co-workers
Novotná Nadežda, doc. Mgr., PhD.; Kollár Rastislav, PaedDr., PhD.; Bajsová Karin, Mgr., PhD.;
Slováková Michaela, Mgr., PhD.; Novotná Barbora, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0761/16
Obdobie trvania projektu | Project Duration
2016 – 2018

50 / Štruktúra športového výkonu a optimalizácia zatáčenia v plávaní a triatlone

Anotácia

Poznanie štruktúry športového výkonu a jej hlbšia analýza je potrebná najmä z dôvodu potreby zvyšovať výkonnosť športovca. Z toho dôvodu je potrebné vymedziť faktory určujúce samotný športový výkon. Rovnako je dôležité poznať a vedieť odpovedať na základné otázky týkajúce sa poznania jednotlivých faktorov, od ktorých samotný športový výkon závisí, aký je stupeň dôležitosti každého faktora (limitujúci, determinujúci či dokresľujúci) a v neposlednom rade aké sú vzájomné vzťahy medzi nimi. Zameranie nášho výskumného projektu vedie k poznaniu a odhaleniu štruktúry športového výkonu v plávaní a v triatlone v smere optimalizovať tréningové a súťažné zatáčenia vedúce k vrcholovým výkonom.

Kľúčové slová: Štruktúra športového výkonu, plávanie, triatlon, faktory športového výkonu

50 / The structure of sport performance and optimization of load in swimming and triathlon

Project Summary

The knowledge of the structure of sport performance and its deeper analysis is needed especially because of the need to increase the performance of the athlete. Therefore, it is necessary to define the factors that determine the actual sport performance. It is also important to know and be able to answer the basic questions about the knowledge of the various factors on which alone sport performance depends, what is the level of importance of each factor (limiting, determinant or by way of illustration) and last but not least, what are the relationships between them. The focus of our research project leads to knowledge and reveal the structure of sport performance in swimming and triathlon in the direction to optimize training and competition load leading to top performance.

Keywords: Structure of sport performance, swimming, triathlon, factors of sports performance

Vedúci projektu | Principal Investigator

Pupišová Zuzana, PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Pupiš Martin, doc. PaedDr., PhD.; Czaková Mária, Mgr.; Brunn Dávid, Mgr.; Sýkora Jozef, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

1/0788/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2016 – 2018

51 / Vzťah agresivity a vybraných osobnostných charakteristik športovcov v súvislosti k športovému zameraniu, výkonnosti a veku

Anotácia

Cieľom projektu je rozšíriť poznatky týkajúce sa agresivity v športovom prostredí a na základe identifikácie faktorov jej prejavov u športovcov, poukázať na vplyv personálnych a sociálnych faktorov, okolností a podnetov, ktoré vytvárajú vnútorné podmienky predchádzajúce agresii. Zameranie nášho výskumného projektu je získať relevantné informácie o súvislostiach prejavov agresivity a osobnostných charakteristik športovcov vzhľadom na druh športu, výkonnosť a vek. Z hľadiska športového výkonu je potrebné poznať jednotlivé prejavy agresivity, ich faktory aktivizácie, osobnostné črty jedinca, ako aj sociálne normy daného športu, na základe ktorých môžeme ovplyvňovať a usmerňovať psychologickú prípravu športovcov v tréningovom procese, ako aj v samotnej súťaži.

Kľúčové slová: Agresivita, osobnostné charakteristiky, šport, výkonnosť

51 / Aggressiveness in relation to sportsmen's selected personality characteristics according to their sports specialization, performance and age

Project Summary

The main target of this project is to spread knowledge about aggressiveness in sports environment and it is through identification of factors of its demonstration in sportsmen; then to point out the influence of personal and social factors, circumstances and stimulations, which cause inner conditions preceding aggressivity. The aim of our research project is to gain relevant information about association between demonstrations of aggressiveness and sportsmen's personality characteristics according to a type of sport, performance and age. From the view of sport performance it is necessary to know the individual demonstrations of aggressiveness, its activation factors, personality characteristics of each individual, and also social norms of given sport on which basis we are able to influence and regulate the psychological preparation of sportsmen in training session, and also the competition itself.

Keywords: Aggression, personality characteristics, sport and performance

Vedúci projektu | Principal Investigator
Rošková Miroslava, Mgr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Görner Karol, prof. PaedDr., PhD.; Palovičová Júlia, PaedDr., PhD.; Izáková Andrea, Mgr., PhD.; Gregáňová Mária, Mgr.; Žitniaková Gurgová Beata, PhDr., PhD.; Ďuricová Lenka, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0760/16

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2016 – 2018

52 / Inovatívne prostriedky na osvojenie si gymnastických zručností žiakov základných škôl

Anotácia

Projekt je zameraný na overenie vplyvu pohybového programu zaradením inovačných prostriedkov gymnastiky na zmenu úrovne zručností u vybraných žiakov základných škôl. Zaujímať nás budú aj zmeny záujmu žiakov a názory učiteľov základných škôl na vyučovanie „gymnastiky bezpečne a zaujímavo“. Našou snahou je prostredníctvom inovačných prostriedkov zaradených v pohybovom programe odstrániť strach a nezáujem u žiakov a prispieť tak k zvýšeniu úrovne gymnastických zručností a ich záujmu o vyučovanie gymnastiky.

Kľúčové slová: gymnastické zručnosti, inovatívne prostriedky, pohybový program, žiaci a žiačky základných škôl

52 / Innovative sports equipment for acquiring the gymnastic skills in pupils at elementary school

Project Summary

The project aims at verifying the impact of the motion program by introducing innovative sports equipment for gymnastics to change the level of skills in pupils of elementary schools. We are also interested in changes of the interests of pupils and the views of elementary school teachers on teaching gymnastics "safely and creatively". Our aim is to eliminate the fear and dislike of pupils through the innovative sports equipment included in the motion program and also to increase the acquisition level of gymnastic skills and the interest of pupils in gymnastic lessons.

Keywords: gymnastic skills, innovative sports equipment, movement program, pupils of elementary school

Vedúci projektu | Principal Investigator
Kremnický Juraj, Mgr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Palovičová Júlia, PaedDr., PhD.; Vagač Michal, Mgr., PhD.; Rupčík Ľuboš, Mgr., PhD.; Dračková Dana, Mgr., PhD.; Kondrátová Dominika, Mgr.; Slováková Michaela, Mgr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
1/0798/18

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2018 – 2019

53 / Chronobiológia ako potenciál zvýšenia kvality zdravia a životného štýlu populácie

Anotácia

Podstatou experimentálneho výskumu bude kvantifikovať a porovnať efekt rannej a večernej pohybovej intervencie na telesné zloženie a funkčný stav vysokoškolských študentiek neutrálneho chronotypu. Súbor 1 budú tvoriť študentky neutrálneho chronotypu cvičiace v ranných hodinách. Súbor 2 budú tvoriť študentky neutrálneho chronotypu cvičiace vo večerných hodinách. Experimentálnym podnetom (činiteľom) bude čas zaradenia intervenčného aerobikového programu, v ranných hodinách a vo večerných hodinách vo frekvencii 3 x do týždňa. Efekt rannej a večernej intervencie bude kvantifikovaná porovnaním rozdielu vstupných a výstupných meraní indikátorov telesného zloženia a funkčných indikátorov pred začiatkom a po skončení intervenčného programu. Indikátory telesného zloženia budú merané bioimpedančnými analyzátorami Tanita a Nutriguard-MS. Funkčný stav bude diagnostikovaný spirometrom. Štatistická analýza bude realizovaná pomocou software IBM® SPSS® Statistics V19.

Kľúčové slová: aerobik, bioimpedancia, EKG, chronotyp, kvalita svalovej hmoty, spirometria

53 / Chronobiology as potentiality of improvement of population quality of life and lifestyle

Project Summary

The main aim of research will be to quantify and compare the effect of the morning and the evening intervention on body composition and functional status of female university students of neither chronotype. The sample 1 will consist of female students of neither chronotype who will exercise in the morning hours. The sample 2 will consist of female students of neither chronotype who will exercise in the evening hours. The experimental factor will be the time of intervention aerobics programme which will be realized three times a week in the morning and in the evening hours. The effect of the morning and the evening intervention will be quantified by the comparison of difference between input and output measurements. Body composition parameters and functional indicators will be measured before and after the intervention programme. Body composition parameters will be measured by bioimpedance analysers Tanita and Nutriguard-MS. The functional status will be realized by the software IBM® SPSS® Statistics V19.

Keywords: aerobics, bioimpedance, ECG, chronotype, extracellular mass/body cell mass ratio (muscle mass quality), spirometry

Vedúci projektu | Principal Investigator

Pivovarniček Pavol, PaedDr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers

Bendíková Elena, doc. PaedDr., PhD.; Jančoková Ľudmila, prof. PaedDr., CSc.; Kondrátová Dominika, Mgr.; Gereková Jana, Mgr.

Poskytovateľ financií | Financial Support

Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV | Scientific Grant Agency

Číslo projektu | Project Number

1/0583/18

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2018 – 2019

54/ Tvorba učebných textov a učebných pomôcok pre učiteľov telesnej a športovej výchovy na základných a stredných školách so zameraním na športovú hru basketbal

Anotácia

Projekt je zameraný na tvorbu učebných textov a učebných pomôcok zaoberejúcich sa teóriou a didaktikou basketbalu pre potreby výučby základov ŠH basketbal učiteľov telesnej a športovej výchovy na základných a stredných školách, ako aj na tvorbu CD a DVD nosičov s praktickými ukážkami a metodikou nácviku HČJ tradičným ale aj experimentálnym spôsobom prostredníctvom využitia pohybových hier.

Kľúčové slová: metodika, telesná výchova, učebná pomôcka, učebné texty, učiteľ

54 / Creation of textbooks and teaching aids for teachers of physical education and sport in primary and secondary schools with a focus on sports game of basketball

Project Summary

Project is focused on creating learning texts and teaching aids concerning theory and didactics of basketball for the needs of teaching fundamentals of sports games basketball physical education teachers in elementary and secondary schools, as well as creation new CD and DVD with practical demonstrations and methodics of training of individual skills in traditional but also experimental way by using physical activities.

Keywords: sports game basketball, methodics, individual skills, physical education, sport, teacher, coach, textbooks, teaching aids, MOF, movement games

Vedúci projektu | Principal Investigator
Izáková Andrea, Mgr., PhD.

Spoluriešitelia | Scientist Co-workers
Rozim Robert, PaedDr., Mgr.; Tománek Ľubor, Mgr., PhD.; Argaj Gustáv, PaedDr., PhD.

Poskytovateľ financí | Financial Support
Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR | Cultural and Educational Grant Agency

Číslo projektu | Project Number
026UMB-4/2017

Obdobie trvania projektu | Project Duration
2017 – 2019

55 / Human biomonitoring for Europe (HBM4EU)

Project Summary

HBM4EU is a joint effort of 28 countries, the European Environment Agency and the European Commission, co-funded under Horizon 2020. Running from 2017 to 2021, HBM4EU will generate knowledge to inform the safe management of chemicals and so protect human health in Europe.

HBM4EU will coordinate and advance human biomonitoring in Europe and so provide better evidence of the actual exposure of citizens to chemicals. In addition, we will provide a robust interpretation of human biomonitoring data and the possible impact of chemical exposure on human health, using the most up to date scientific tools. HBM4EU partners will effectively communicate results to policy makers, ensuring their exploitation in the design of new chemicals policies and the evaluation of existing measures. This initiative contributes directly to the improvement of health and well-being for all citizens, by investigating how exposure to chemicals affects the health of different vulnerable groups, such as children, pregnant women and workers.

Key project objectives are:

- Harmonizing procedures for human biomonitoring across the 26 participating countries, to provide policy makers with comparable data on human internal exposure to chemicals and mixtures of chemicals at EU level;
- Linking data on internal exposure to chemicals to aggregate external exposure and identifying exposure pathways and upstream sources;
- Generating scientific evidence on the causal links between human exposure to chemicals and health outcomes;
- Providing the most relevant tools to detect emerging chemicals and to identify the chemical mixtures of highest concern;
- Adapting chemical risk assessment methodologies to use human biomonitoring data and account for the contribution of multiple external exposure pathways to the total chemical body burden;
- Feeding information on exposure pathways into the design of targeted policy measures to reduce exposure.

Vedúci projektu za UMB | Principal Investigator at MBU

Bendíková Elena, doc. PaedDr., PhD., Collaborator – foreign expert ,
Faculty of Sport Studies, Masaryk University in Brno, Czech Republic, WP 8.1 (biomonitoring)

Koordinátor projektu | Project Coordinator

German Environment Agency

Poskytovateľ financií | Financial Support

EC | Horizon 2020

Číslo projektu | Project Number

733032

Obdobie trvania projektu | Project Duration

2017 – 2021

56 / Masarykova univerzita 4.0

Anotácia

Projekt mieri k zvýšeniu kvality vzdelávania na Masarykovej univerzite s ohľadom na trendy trhu práce, pokročilé technológie, nároky heterogénnej študentskej obce a potreby spoločnosti. Rozvíja strategické oblasti a s dôrazom na výraznú kvalitatívnu zmenu približuje univerzitu štandardom v EÚ. Cieľom je dosiahnutie relevantnosti študijnej ponuky, rozvoj hodnotenia kvality programov, vyššie kompetencie ľudských zdrojov a rozvoj príležitostí na štúdium.

Konkrétnе zapojenie spolupracovníka – zahraničného experta:

- lektorská činnosť – realizácia školení akademických pracovníkov FSpS vo vybraných oblastiach edukácie kondičného tréningu
- supervízia pri finalizácii akreditačného spisu nového odboru „Kondiční tréner“ (zameraného najmä na implementáciu využitia moderných technológií a softvéru do sylabov predmetov)
- expertná a poradenská činnosť pri konštrukcii osnov akreditácie

Vedúci projektu za UMB | Principal Investigator at MBU
Pupiš Martin, doc. PaedDr., PhD., Collaborator – foreign expert

Koordinátor projektu | Project Coordinator
Faculty of Sport Studies, Masaryk University in Brno, Czech Republic

Poskytovateľ financií | Financial Support
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR | OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

Číslo projektu | Project Number
CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002418

Obdobie trvania projektu | Project Duration
4/2017 - 9/2022

Filozofická fakulta

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika
Email: ff.sekretariat@umb.sk
Tel.: 00 421 (0) 48 446 7111
<http://www.ff.umb.sk>

Faculty of Arts

Matej Bel University in Banská Bystrica
Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica
Slovak Republic
Email: ff.sekretariat@umb.sk
Phone: 00 421 (0) 48 446 7111
<http://www.ff.umb.sk/en/>

